

Universitätsbibliothek Wuppertal

Cassii Dionis Cocceiani Rerum Romanarum

Cassius

Lipsiae, 1849

39

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-4997](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-4997)

οἱ μὲν ἔξ ἐπιδρομῆς οἱ δὲ καὶ ἐγγύθεν, ἀνῆλθοντο τρόπον τινὰ καὶ
 3 ἔκοπτον αὐτούς. καὶ τούτου πολλοὶ μὲν εὐθὺς ἄτε καὶ μυῖς ἐπι-
 κοπῆς ὄντες ἐπιπτον, πολλοὶ δὲ καὶ πρὶν πεσεῖν ἀπέθνησκον· ὑπὸ
 γὰρ τῆς πυκνότητος τῆς συστάσεως καὶ τεθνηκότες ὄρθοι ἀνείχοντο.
 4 τοῦ μὲν οὖν πεζοῦ τὸ πλεῖστον οὕτω καὶ ἐκεῖ καὶ πρὸς ταῖς ἀμά-
 ξαις, ὅσον γε καὶ ἔξωσθὲν ἐς αὐτάς ἐτύγγανε, σὺν τε ταῖς γυναιξὶ
 καὶ σὺν τοῖς παισὶν αὐτῶν ἐφθάρησαν· ὁ δὲ Ἀριόσιτος μεθ' ἱπ-
 5 πέων τὴν τε χώραν παραχρῆμα ἐξέλιπε, καὶ πρὸς τὸν Ῥῆνον ὁρμή-
 σας ἐπεδιώχθη μὲν, οὐ κατέληφθη δέ. ἀλλ' ὁ μὲν ἐπὶ πλοίου προ-
 ἐξέρπηγε, τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν οἱ Ῥωμαῖοι ἐς τὸν ποταμὸν ἐσβαί-
 νοντες ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ἐκείνος ὑπολαβὼν ἀπῆρκεν.

ΑΘ οὕτω μὲν δὴ καὶ ἐκεῖνα διεπολεμήθη· μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ χει-
 697 μῶνος ἐν ᾧ Κορινθίως τε Σπινθήρ καὶ ὁ Μέτελλος ὁ Νέπωρ ὑπα-
 τεύειν ἤρξαντο διελθόντος, τρίτος τις πόλεμος αὐτοῖς ἐγένετο. οἱ
 γὰρ Βελγικοὶ τῷ τε Ῥῆνῳ πολλοῖς καὶ συμμίκτοις γένεσι προσοι-
 2 κούντες, καὶ ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ Βρεττανίαν καθήκοντες, ἐν
 μὲν τῷ πρὶν οἱ μὲν ἐνσπονδοὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἦσαν οἱ δὲ ἐφρόντι-
 ζον αὐτῶν οὐδέν, τότε δὲ τὸν Καῖσαρα εὖ φερόμενον ἰδόντες, καὶ
 δεισάντες μὴ καὶ ἐπὶ σφῶς ὁρμήσῃ, συνεστράφησαν, καὶ κοινῇ πλήρῃ
 Ῥημῶν λόγῳ χρησάμενοι συνεβουλεύσαντο τε ἐπὶ τοῖς Ῥωμαίοις
 3 καὶ συνώμοσαν, Γάλβαν προστησάμενοι. ταῦτ' οὖν ὁ Καῖσαρ παρὰ
 τῶν Ῥημῶν μαθὼν ἐν φρουρᾷ τε αὐτοὺς ἐποίησατο, κἀνταῦθα
 πρὸς τῷ Αὐξούνῳ ποταμῷ στρατοπεδευσάμενος ἤθροϊζέ τε ἅμα
 τοὺς στρατιώτας καὶ ἐξήσκει. οὐδὲ ἐτόλμησε πρότερον τοῖς πολε-
 4 μίοις, καίτοι τὴν χώραν σφῶν κατατρέχουσιν, ἐς χεῖρας ἔλθειν,
 πρὶν ὥς καὶ δεδιώτος αὐτοῦ καταφρονήσαντες ἐπεχείρησαν τὴν τε
 γέφυραν καταλαβεῖν καὶ τὴν σιτοπομπίαν, ἣν δι' αὐτῆς παρὰ τῶν
 συμμάχων ἐποιεῖτο, ἀφελέσθαι. τοῦτο γὰρ ἐξ αὐτομόλων προγνούς
 ἐσόμενον, ἔπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς νυκτὸς τοὺς τε ψιλοὺς καὶ τοὺς ἱπ-
 2 πείας. καὶ οἱ μὲν προσπεσόντες τοῖς βαρβάροις ἀπροσδόκητοι πολ-
 λὰς ἀπέκτειναν, ὥστε πάντας τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἐς τὴν οἰκίαν,
 3 ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ οἱ Αἰδονοὶ ἐσβεβληκότες ἐς αὐτὴν ἠγγέλλοντο,
 ἀπαναστῆναι. Καῖσαρ δὲ ἥσθετο μὲν τὸ γινόμενον, οὐκ ἐτόλμησε
 2 δὲ σφας εὐθύς, ἀγνοίᾳ τῶν χωρίων, ἐπιδιώξαι. ἀλλ' ἅμα ἔφ' τὴν
 τε ἵππον λαβὼν καὶ τοὺς πεζοὺς ἐπακολουθεῖν κελεύσας κατέλαβεν
 αὐτούς, καὶ ὑποστάντας ἐς μάχην (ἐνομίζετο γὰρ σὺν μόνῃ τῇ ἵππῳ
 εἶναι) διέτραπε μέχρις οὗ καὶ ὁ πεζὸς ἦλθε, καὶ οὕτω παντὶ τῷ

3 1 ἐπὶ ὁπῆς? cf. 49 29 3. Thucyd 5 103.

ραχρῆμα ὁρμ.*

5 2 ἐσβαίνοντας*

1 3 1 συνωμόσαντο Ἀδράν*

2 2 1 ἔφ' om*

στρατῶ περισχὼν τοὺς τε πλείους κατέκοψε καὶ τοὺς περιλοίπους ὁμολογίᾳ παρεστήσατο. καὶ τούτου καὶ τῶν δῆμων τοὺς μὲν ἀμαχί προσηγάγετο τοὺς δὲ πολέμῳ.

Νέραιοι δὲ τῆς μὲν πεδιάδος (οὗ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχοι) ἐκόντες 3 αὐτῷ ἐξέστησαν, ἐς δὲ δὴ τὰ ὄρη τὰ ὑλωδέστατα ἀνακομισθέντες, ἔπειτ' ἐπειδὴ καὶ ἐκείθεν ἐπικατέδραμον ἀνέλπιστοι, καὶ καθ' ὃ μὲν αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἦν ἐτρώποντο καὶ ἔφηνον, τῷ δὲ δὴ πλείονι τοῦ στρατοῦ καθυπέροτεροι τε ἐγένοντο καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοβοεῖ εἶλον. αἰσθόμενος δὲ τοῦτ' ἐκείνος (προκεχωρήκει γὰρ ἐπὶ τι τοὺς 2 τετραμιμένους διώκων) ἀνέστρεψε, καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς ἐν τῷ ἐρύματι ἀρπυγὴν ποιουμένους περιεστοιχίσασα καὶ κατεφόνευσεν. πράξας δὲ ταῦτα, οὐδὲν ἔτι μέγα ἔργον τοὺς λοιποὺς Νερεῖους χειροῦμενος ἔσχεν.

καὶν τούτῳ Ἀτουατικοί, πλησιόχωροί τε αὐτοῖς ὄντες καὶ τὸ 4 γένος τό τε φρόνημα τὸ τῶν Κιμβρῶν ἔχοντες, ὥρμησαν μὲν ὡς καὶ βοηθήσοντές σφισιν, ἐπειδὴ δὲ ἔφθησαν προαλόντες, ἀνεχώρησαν, καὶ πάντα τὰλλα χωρία ἐκλιπόντες ἐς ἓν τεῖχος τὸ κράτιστον ἀνεσκευάσαντο. καὶ αὐτῷ τὸν Καῖσαρα προσβαλόντα ἐπὶ πολλὰς 2 ἡμέρας ἀπεκρούσαντο, μέχρις οὗ πρὸς μηχανῶν ποίησιν ἐτρώπετο. τότε γάρ, τέως μὲν τὴν τε ὕλην τέμνοντας καὶ τὰ μηχανήματα συμπληγνύντας τοὺς Ῥωμαίους ἐώρων, γέλωτα τῇ ἀπειρίᾳ τῶν γεγενομένων ἐποιοῦντο, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνα τε ἐξειργάσθη καὶ ὀπλίται σφισι 3 πανταχόθεν ἅμα ἐπ' αὐτῶν προσήγοντο, κατεπλάγησαν ἅτε μὴ πώποτε τοιοῦτόν τι ἐωρακότες, καὶ διεκρηκεύσαντο, τὰ τε ἐπιτήδεια τοῖς στρατιώταις πέμψαντες καὶ ὅπλα τινὰ ἀπὸ τοῦ τεύχους ῥίψαντες. ὡς μέντοι τὰ τε μηχανήματα τῶν ἀνδρῶν γυμνωθέντα 4 αὐτοῖς εἶδον καὶ ἐκείνους πρὸς θυμηδίαν οἶα ἐπὶ νίκη τετραμιμένους ἦσθοντο, μετέγνωσαν, καὶ ἀναθαρσύναντες τῆς νυκτὸς ἐπέξοδον, ὡς καὶ ἀνελπίστους σφᾶς κατακόνοντες, ἐποίησαντο. περιπεσόντες δὲ τοῖς προφύλαξιν (ὃ γὰρ Καῖσαρ ἀκριβῶς πάντα αἰεὶ διώκει) ἐσφάλησαν. καὶ οὐδὲ τῶν λοιπῶν οὐδεὶς ἔτι συγγνώμης ἔτυχεν, ἀλλὰ πάντες ἐπράθησαν.

ἐπειδὴ δὲ οὗτοί τε κατεστράφησαν, καὶ ἄλλοι οἱ μὲν ὑπ' αὐτοῦ 5 οἱ δὲ καὶ διὰ τῶν ὑποστρατήγων συχνοὶ ἐκεχείρωντο, ὃ τε χειμῶν ἐνέστη, ἀνεχώρησεν ἐς τὰ χειμάδια. μαθόντες δὲ ταῦθ' οἱ οἴκοι Ῥωμαῖοι ἐθαύμασαν ὅτι ἔθνη τοσαῦτα, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα πρότερον

3 1 3 καὶ ἐκ.] καταστρατοπεδευόμενον ἐώρων, ἐκ.?^{*} 2 1 προσ-
κεχωρήκει ἐπὶ τι τοὺς 4 ὅτι 4 4 2 προθύμῃ διανοίε^{*}
5 1 1 δὲ οὗτ' ἐστράφετο 3 οἴκοι om^{*}

ἡκρίβουν, ἥρῃκει, καὶ ἐψηφίσαντο πεντεκαίδεκα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας θῦσαι, ὅπερ οὐπω πρότερον ἐγεγόνει.

- 2 καὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ Γάλβας ὁ Σέρσιος ὑποστρατηγῶν αὐτῷ, μέχρι μὲν ἢ τε ὥραία ἦν καὶ τὸ στρατεύμα συνεστὸς εἶχεν, θαραύρους παρὰ τε τῇ Λεμάνῳ λίμνῃ καὶ πρὸς τοῖς Ἀλλόβοριξι μέχρι τῶν Ἀλπεων οἰκοῦντας, τοὺς μὲν βία τοὺς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ παρεστήσατο, ὥστε καὶ χειμάσαι κατὰ χώραν παρασκευάσασθαι.
- 3 ἐπεὶ μέντοι οἱ πλείους τῶν στρατιωτῶν οἱ μὲν παρειμένοι οἷα μὴ πόρρω τῆς Ἰταλίας ὄντες, οἱ δὲ καὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἄλλοσε ἀπεχώρησαν, καὶ αὐτῷ ἀπροσδόκητοι κατὰ τοῦτο οἱ ἐπιχώριοι ἐπέθεντο,
- 4 πρὸς ἀπόνοιαν ὑπ' ἀπογνώσεως προήχθη, καὶ ἐκπηδήσας ἐκ τοῦ χειμαδίου ἄφνω τοὺς τε προσκειμένους οἱ τῷ παραδόξῳ τοῦ τολμήματος ἐξέπληξε, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὰ μετέωρα διέπεσεν. γενόμενος δ' ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἡμύνατο μὲν αὐτοὺς μετὰ τοῦτο καὶ ἐδουλώσατο, οὐ μὴν καὶ ἐχείμασεν αὐτόθι, ἀλλὰ καὶ ἐς τὴν τῶν Ἀλλοβόρων μετέστη.

- 6 ταῦτα μὲν ἐν τῇ Γαλατίᾳ ἐγένετο, Πομπήιος δὲ ἐν τούτῳ τὴν κάθοδον τῷ Κικέρωνι ψηφισθῆναι διεπράξατο. ὃν γὰρ διὰ τοῦ Κλωδίου ἐξεληλάκει, τοῦτον ἐπ' αὐτὸν ἐκείνον ἐπανήγαγεν· οὕτω πον τὸ ἀνθρώπειον δι' ὀλίγον τε ἔστιν ὅτε μεταβάλλεται, καὶ ἀφ' ὧν ὠφελήθησεν τινες ἢ καὶ βλαβήσεσθαι νομίζουσι, τὰ ἐναντιώτατα ἀντιλαμβάνουσιν. συνέπραττον δὲ ἀπὸ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν δημάρχων ἄλλοι τε καὶ Τίτος Ἄννιος Μίλων, οἵπερ πον καὶ τὴν γνώμην ἐς τὸ πλῆθος ἐσήνεγκαν· ὁ γὰρ Σπινθῆρ ὁ ὑπάτος τὸ μὲν τι καὶ τῷ Πομπηίῳ χαριζόμενος, τὸ δὲ καὶ ἐξ ἰδίας ἔχθρας τὸν Κλωδίον ἀμυνόμενος, ὑφ' ἧς καὶ τὴν μοιχείαν αὐτοῦ δικάζων
- 3 κατεγνώκει, . . . καὶ ἐκείνῳ δὲ ἄλλοι τε τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντων ὑπῆρχον καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀππίος Κλαύδιος στρατηγῶν, ὃ τε Νέπωσ ὁ ὑπάτος ἀπ' οἰκείας τινὸς ἔχθρας τὸν Κικέρωνα μισῶν.
- 7 οὗτοί τε οὖν ἐπὶ πλέον ἢ πρὶν, αἵτε καὶ ἡγεμόνας τοὺς ὑπάτους ἔχοντες, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ πόλει διαστάντες πρὸς ἐκατέρους ἐθορύβουν. καὶ ἄλλα τε ἐκ τούτου οὐκ ἐν κόσμῳ πολλὰ ἐγίνετο,
- 2 καὶ ἐν αὐτῇ τῇ διαψηφίσει ὁ Κλωδίου γνὸς τὸ πλῆθος πρὸς τοῦ Κικέρωνος ἐσόμενον, τοὺς μονομάχους οὓς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρὸς ἀγῶνας ἐπιταφίους ἐπὶ τῷ Μάρκῳ τῷ συγγενεῖ προπαρεσκευάστο λαβὼν ἐσεπήδησεν ἐς τὸν σύλλογον καὶ πολλοὺς μὲν ἔτρωσε πολλοὺς δὲ καὶ ἔκτεινεν. οὗτ' οὖν ἡ γνώμη ἐκρῶθη, καὶ ἐκείνοις ὥς
- 3 δορυφόροις συνῶν φοβερὸς καὶ ἐς τὰ ἄλλα πᾶσιν ἦν, ἀγορανομίαν

τε ἤτει ὡς καὶ τὴν δίκην τῆς βίας, ἂν ἀποδειχθῇ, διαφενξούμενος. ἐγράψατο γὰρ αὐτὸν ὁ Μίλων καὶ οὐκ ἐσήγαγεν· οὔτε γὰρ οἱ τα- 4 μίαι, δι' ὧν τὴν ἀποκλήρωσιν τῶν δικαστῶν γενέσθαι ἐχρῆν, ἤσθητο, καὶ ὁ Νέπωσ ἀπέιπε τῷ στρατηγῷ μηδεμίαν πρὸ τῆς κληρώσεως αὐτῶν δίκην προσέσθαι. ἔδει δὲ ἄρα τοὺς ἀγορανόμους πρὸ τῶν ταμιῶν καταστῆναι, καὶ διὰ τοῦτο ὅτι μάλιστα ἡ διατριβὴ ἐγένετο. μαχόμενος δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου πολλὰ ἐτάραττε, καὶ τέλος 8 μοιρομάχους τινὰς καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλους τῶν τὰ αὐτὰ οἱ βουλευόμενων ἀθροίσας ἐς χεῖρας τῷ Κλωδίῳ συνεχῶς ἤει, καὶ σφυγαὶ κατὰ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν τὴν πόλιν ἐγίγνοντο. ὁ οὖν Νέπωσ φοβηθεὶς πρὸς 2 τε τοῦ συνάρχοντος καὶ πρὸς τοῦ Πομπηίου τῶν τε ἄλλων τῶν πρώτων μετεβόλλετο, καὶ οὕτως ἢ τε γερονσίᾳ κατελθεῖν τὸν Κικέρωνα τοῦ Σπινθῆρος ἐσηγησάμενον προεβούλευσε, καὶ ὁ δῆμος ἀμφοτέρων τῶν ὑπᾶτων ἐσενεχόντων ἐψηφίσατο. ἀντέλεγε μὲν γὰρ 3 πρὸς αὐτοὺς Κλωδῖος, ἀλλ' ἐκείνῳ τε ὁ Μίλων ἀντέκειτο ὥστε μηδὲν βίαιον δοῦναι, καὶ τῷ νόμῳ ἄλλοι τε καὶ ὁ Πομπήιος συνεῖπον ὥστε πολλὸν χρειττους αὐτοὺς γενέσθαι.

κατήλθέ τε οὖν ὁ Κικέρων, καὶ χάριν τῇ τε βουλῇ καὶ τῷ 9 δῆμῳ, παρασχόντων αὐτῷ τῶν ὑπᾶτων, καὶ κατὰ τὸ συνέδριον καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἔγνω. τῷ τε Πομπηίῳ τὴν ἔχθραν τὴν ἐπὶ τῇ φυγῇ μεθεὶς συνηλλάγη, καὶ τὴν γε εὐεργεσίαν παραχορήμα ἀπέδωκεν· λιμοῦ γὰρ ἐν τῇ πόλει ἰσχυροῦ γενομένου, καὶ τοῦ ἡμίλου 2 παντὸς ἐς τε τὸ θέατρον (μόνον δὲ δὴ καὶ τότε ἔτι θεάτρῳ ἐς τὰς πανηγύρεις ἐχρῶντο) καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἐς τὸ Καπιτώλιον ἐπὶ τοὺς βουλευτὰς συνεδρευόντας ἐσπηδήσαντος, καὶ τότε μὲν ἐν χερσὶν αὐτοὺς ἀποσφάξιν τότε δὲ καὶ καταπρήσειν σὺν αὐτοῖς τοῖς ναοῖς ἀπειλοῦντος, ἔπεισέ σφας ἐπιμελητὴν τοῦ σίτου τὸν Πομπήιον προ- 3 χειρίσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀρχὴν αὐτῷ ἀνθυπάτου καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἔξω ἐπὶ πέντε ἔτη δοῦναι. καὶ ὁ μὲν, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς καταποντισταῖς πρότερον, οὕτω καὶ τότε ἐπὶ τῷ σίτῳ πάσης ἀν- 4 θις τῆς οἰκουμένης τῆς ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις τότε οὔσης ἄρξιν ἐμελλεν· Καῖσαρ δὲ καὶ Κράσσος ἄλλως μὲν ἔχθοντο τῷ Κικέρωνι, σπον- 10 δὴν δ' οὖν τινὰ αὐτοῦ ἔσχον, ἐπειδὴ πάντως καθήξοντα αὐτὸν ἤσθηοντο (καὶ γὰρ ὁ Καῖσαρ καὶ ἀπὸν εὐνοϊάν τινα αὐτῷ ἐνεδείξατο), οὐ μέντοι καὶ χάριν οὐδεμίαν ἀντέλαβον. ἐκεῖνος γὰρ τοῦτο 2 τε οὐκ ἀπὸ γνώμης σφῶς πεποιηκότις εἰδώς, καὶ τῆς φυγῆς αἰτιωτάτους γεγονέναι νομίζων, ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς οὐ πάνν πρὸς αὐτοὺς ἐθρασύνετο, ἅτε καὶ τῶν τῆς ἀκράτου παρησίαις ἐπικαρ-

πιῶν νειωστὶ πεπειραμένος, βιβλίον μέντοι τι ἀπόρρητον συνέθιξε, καὶ ἐπεὶ ἐπέγραψεν αὐτῷ ὡς καὶ περὶ τῶν ἑαυτοῦ βουλευμάτων
 3 ἀπολογισμὸν τινα ἔχοντι, πολλὰ δὲ δὴ καὶ δεινὰ ἐς αὐτὸ καὶ περὶ
 ἐκείνων καὶ περὶ ἄλλων τινῶν συνένησε, καὶ διὰ τοῦτο φοβηθεὶς
 μὴ καὶ ζῶντος αὐτοῦ ἐκφοιτήσῃ, κατεσημήνατό τε αὐτὸ καὶ παρέ-
 δωκε τῷ παιδί, προστάξας οἱ μὴτ' ἀναγνῶναι μήτε δημοσιεῦσαι τὰ
 γεγραμμένα πρὶν ἢ μεταλλάξῃ.

- 11 Κικέρων μὲν οὖν αὐτῷ ἀνεβλάστανε, καὶ τὴν τε ἄλλην οὐσίαν
 καὶ τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας, καίτοι τῇ ἐλευθερίᾳ ἀναιμένον, καὶ τοῦ
 Κλωδίου καὶ ἐπιθυμῶντος καὶ ἐς ἐνθυμίαν αὐτῷ προβάλλοντος,
 2 ἐκομίσατο. τὴν γὰρ ἑσφορὰν τοῦ φρατριατικοῦ νόμου, παρ' ἣν ἐκ
 τῶν εὐπατριδῶν ἐς τὸ πλῆθος ἐπεποιήτο, διαβάλλων ὡς οὐκ ἐν
 τοῖς ὁρισμένοις ἐκ τῶν πατρίων χρόνοις ἐκτεθέντος αὐτοῦ, τὴν τε
 δημοκρατίαν τοῦ Κλωδίου πᾶσαν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἐδέ-
 δοκτο, κατέλυε, λέγων οὐχ οἷόν τε εἶναι, τῆς μεταστάσεως αὐτοῦ
 τῆς ἐς τὸν ὅμιλον παρανόμως γεγενημένης, ὅτις τι τῶν ἐν αὐτῇ
 3 πραχθέντων νομιζέσθαι, καὶ ἔπεισε διὰ τούτου τοὺς ποντίφικας τὸ
 ἔδαφος οἱ ὡς καὶ ὅσιον καὶ βέβηλον ὄν ἀποδοῦναι. καὶ οὕτω καὶ
 ἐκεῖνο καὶ χρήματα ἐς τε τὴν τῆς οἰκίας κατασκευὴν, καὶ εἰ δὴ τι
 ἄλλο τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἐλελύμαντο, ἔλαβεν.

- 12 μετὰ δὲ δὴ τοῦτο Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως ἔνεκα αὐτῷ ἐκ-
 νήθησαν. ἐπειδὴ γὰρ πολλά τισι τῶν Ῥωμαίων χρήματα, τὰ μὲν
 οἷοθεν τὰ δὲ καὶ δανεισάμενος, ὅπως τὴν τε ἀρχὴν βεβαιώσεται
 καὶ φίλος καὶ σύμμαχος ὀνομασθῇ καταναλώκει, καὶ αὐτὰ παρὰ
 2 τῶν Αἰγυπτίων βιαίως ἡργυρολόγει, καὶ διὰ τε τοῦτο ἐχαλεπαίνετο
 καὶ ὅτι τὴν Κύπρον ἀπαιτῆσαι παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ καὶ τὴν φι-
 λλίαν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπειπεῖν κελονόντων αὐτῶν οὐκ ἠθέλησε, καὶ
 οὔτε πείσαι σφας ἡσυχάζειν οὐτ' αὖ βιάσασθαι (ξενικὸν γὰρ οὐκ
 3 εἶχεν) ἠδυνήθη, διέδρα τε ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐς τὴν Ῥώμην ἐλ-
 θὼν κατηγορήσῃ τε αὐτῶν ὡς καὶ ἐκ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐκβεβλη-
 κότων, καὶ ἔτυχεν ὥστε ὑπὸ τοῦ Σπινθήρος, ᾧ ἡ Κιλικία ἐπετέ-
 13 τραπτο, καταχθῆναι. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ..., οἱ Ἀλεξανδρεῖς τέως μὲν
 ἀγνοήσαντες ὅτι ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀπερχοὺς ἦν, ἢ τεθνησκέαι αὐτὸν
 νομίσαντες, Βερενίκην τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐς τὴν βασιλείαν ἀντι-
 κατέστησαν, ἔπειτα δὲ ἀλληθὲς μαθόντες ἄνδρας ἐκατὸν ἐς τὴν
 Ῥώμην ἐπεμψαν πρὸς τε τὰ ἐγγλήματα αὐτοῦ ἀπολογησομένους καὶ
 2 ἀντικατηγορήσαντας ὅσα ἠδίκηντο. προμαθὼν οὖν ταῦτ' ἐκεῖνος

10 3 2 συνένησε
 12 1 1 τοῦτο om
 13 1 1 ...] ἐπράττειτο?*

11 1 3 ἐνθυμίον αὐτοῦ: cf. Thucyd. 5 16.
 3 3 ὥστε ὑπ' αὐτοῦ Σπ. ἐπετραπέτο
 2 ἀπειρηγώς

(ἔτι δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ ἦν) ἐνῆδρυνε τοὺς πρέσβεις, πρὶν ἐλθεῖν, ἄλλους ἄλλη διαπέμψας, καὶ τοὺς μὲν πλείους αὐτῶν κατὰ τὴν ὁδὸν ἔφθειρε, τῶν δὲ λοιπῶν τοὺς μὲν ἐν τῷ ἄστει αὐτῷ ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ καὶ καταφοβήσας ἐκ τούτων ἢ χρημασι διαφθείρας ἔπεισε μῆτε ταῖς ἀρχαῖς ὑπὲρ ὧν ἐστύλατο ἐντυχεῖν μήθ' ὅλως μνείαν τινὰ περὶ τῶν ἀπολωλότων ποιήσασθαι. καίτοι τὸ πρῶγμα οὕτω περι- 14
βόητον ἐγένετο ὥς καὶ τὴν βουλὴν ἀγανακτῆσαι δεινῶς, ἐνάγοντός σφας ὅτι μάλιστα Φαβωνίου τοῦ Μάρκον καθ' ἐκότερον, ὅτι τε πολλοὶ παρὰ τῶν συμμάχων πρέσβεις πεμφθέντες βιαίως ἀπολώ-
λεσαν, καὶ ὅτι συχοὶ καὶ τότε τῶν Ῥωμαίων ἐδεδωροδοκῆσαν. καὶ οἱ μὲν τὸν Δίωνα τὸν τῆς πρεσβείας αὐτοκράτορα (περιὶν γάρ) 2
μετεπέμψαντο ὥς καὶ τὴν ἀλήθειαν παρ' αὐτοῦ μαθησόμενοι· οὕτω δὲ ἄρα καὶ τότε ἔθ' ὁ Πτολεμαῖος τοῖς χρημασι κατεκράτει ὥστε μῆτε τὸν Δίωνα ἐς τὸ συνέδριον ἐσελθεῖν μῆτε μνήμην τινὰ τοῦ φόνου τῶν τεθνηκότων, ἕως γε καὶ αὐτὸς περιῖν, γενέσθαι. καὶ 3
μέντοι τοῦ Δίωνος μετὰ ταῦτα δολοφονηθέντος οὐδεμίαν οὐδ' ἐπ' ἐκείνῳ δίκην ἔδωκεν· τὰ τε γὰρ ἄλλα καὶ ὁ Πομπήιος τῇ τε οἰκίᾳ αὐτὸν ὑπεδέδεκτο καὶ ἰσχυρῶς οἱ συνήρετο. τῶν γε μὴν ἄλλων 4
τῶν αὐτόθεν ἐνεκλήθησαν μὲν ἐν ὑστέρῳ συχοὶ, ἐλώσαν δὲ ὀλίγοι· τό τε γὰρ δεδωροδοκῆκος πολὺ ἦν, καὶ ἀλλήλοις διὰ τὸ ἴδιον ἕκαστος δέος συνεμάχον.

οἱ μὲν οὖν ἄνθρωποι τοιαῦτα ὑπὸ τῶν χρημάτων ἐποίουν, τὸ 15
δὲ θεῖον κεραυνῷ κατ' ἀρχὰς εὐθὺς τοῦ ἐχομένου ἔτους τὸ ὕγαλμα τοῦ Διὸς τοῦ ἐν τῷ Ἀλβανῷ ἰδρυμένου βαλὼν τὴν κἀφοδὸν τοῦ Πτολεμαίου χρόνον τινὰ ἐπέσχεν. τοῖς γὰρ Σιβυλλείοις ἔπεισιν 2
ἐντυχόντες εὖρον ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένον αὐτὸ τοῦτο "ἂν ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς βοηθείας τινὸς δεόμενος ἔλθῃ, τὴν μὲν φιλίαν οἱ μὴ ἀπαρνήσῃσθε, μὴ μέντοι καὶ πλήθει τινὶ ἐπικουρήσῃτε· εἰ δὲ μή, καὶ πόρους καὶ κινδύνους ἔξετε." καὶ τούτου τὴν συντηχίαν 3
τῶν ἐπῶν πρὸς τὰ τότε γενόμενα θανμάσαντες ἀπεψηφίσαντο πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ ἐγνωσμένα, Γάθῳ Κάτωνι πεισθέντες δημόρχῳ. ταῦτα δὲ ἐχρήσθη μὲν οὕτως, ἐδημοσιεύθη δέ (οὐ γὰρ ἔξῃν οὐδὲν τῶν Σιβυλλείων, εἰ μὴ ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο, ἐς τὸ πλήθος ἐξαγγέ-
λεσθαι) διὰ τοῦ Κάτωνος. ἐπειδὴ γὰρ τάχιστα ὁ νοῦς τῶν ἐπῶν 4
διεθρυνήθη, ὥσπερ εἶωθε γίνεσθαι, ἔδρασε μὴ συγχρυφθεῖν, καὶ ἐς τε τὸν ὅμιλον τοὺς ἱερεῖς ἐσήγαγε, κἀνταῦθα, πρὶν ὅτι οὖν τὴν γερονσίαν ἐπ' αὐτοῖς χρηματίσαι, ἐξεβιάσατό σφας ἐκλαλῆσαι τὸ λόγιον· ὅσῳ γὰρ τοι μᾶλλον οὐκ ἐδόκει σφίσιν ἐξεῖναι τοῦτο, ... τότε ἐντονότερον?

2 4 μὲν αὐτῶν ἐν
δωκε*

14 1 3 ἕτερον
15 1 3 βαλὼν*

3 1 παρῇν
2 4 ἀπαρνήσασθε*

3 δέ-

- 16 τὸ πλῆθος ἔσχεν. καὶ ἐκείνῳ μὲν ἔσχεν οὕτως, καὶ ἐς τὴν τῶν Λα-
τίνων γλῶσσαν γραφὴν ἀνεκηρύχθη· γνώμας δὲ αὐτῶν μετὰ τοῦτο
ποιουμένων, καὶ τῶν μὲν ἄνευ στρατοῦ τῷ Σπινθήρι τὴν τοῦ Πτο-
λεμαίου κάθοδον προσταττόντων, τῶν δὲ δὴ καὶ τὸν Πομπήιον
2 μετὰ ῥαβδούχων δύο καταγαγεῖν αὐτὸν κελεύόντων (ὃ τε γὰρ Πτο-
λεμαῖος μαθὼν τὸ χρησθὲν ἠξίωσε τούτου τυχεῖν, καὶ τὰ γράμματα
αὐτοῦ Ἀύλος Πλαύτιος ἐς τὸ κοινὸν δημαρχῶν ἀνέγνω), δεισάρες
οἱ βουλευταὶ μὴ μελῶν ἔθ' ὃ Πομπήιος καὶ ἀπ' ἐκείνου γένηται,
ἀντίπραξαν αὐτῷ τῇ τοῦ σίτου προφάσει χρησάμενοι.
- 3 ταῦτα μὲν ἐπὶ τε Λουκίῳ Φιλίππῳ καὶ ἐπὶ Γναίῳ Μαρκέλ-
λινῳ ὑπάτων ἐγένετο· καὶ αὐτὰ ὁ Πτολεμαῖος μαθὼν τὴν τε κάθοδον
17 ἀπέγνω, καὶ ἐς Ἐφεσον ἐλθὼν παρὰ τῇ θεῷ δητᾶτο. τῷ δὲ δὴ
προτέρῳ ἔτει καὶ τοιόνδε τι, ἴδιον μὲν φέρον δὲ πῶς ἐς τὴν συγ-
γραφὴν, ἐπράχθη. τοῦ γὰρ νόμου διαρρηθὴν ἀπαγορευόντος μη-
δένας δύο ἅμα ἐκ τῆς αὐτῆς συγγενείας τὴν αὐτὴν ἱερατείαν ἔχειν,
2 ὁ Σπινθήρ ὁ ὑπάτος ἐπιθυμήσας Κορινθίῳ Σπινθήρᾳ τὸν υἱὸν ἐς
τοὺς οἰωνιστὰς ἐσαγαγεῖν, ἔπειτ' ἐπειδὴ ὁ Φαῦστος ὁ τοῦ Σύλλου
παῖς ἐκ τοῦ τῶν Κορινθίων φύλου ὣν προενεύεργαπτο, ἐξεποίησεν
αὐτὸν ἐς τὸ Μαλλίων Τορκουάτου γένος, καὶ οὕτως ὁ νόμος ἐν τοῖς
ἐαυτοῦ ῥήμασι μείνας ἔργῳ κατελύθη.
- 18 μετὰ δὲ δὴ τοῦτο ὁ Κλώδιος ἐπειδὴ τάχιστα ἐς τὴν ἀγορανο-
μίαν ἐπὶ τε τοῦ Φιλίππου καὶ ἐπὶ τοῦ Μαρκελλίνου παρελήλυθει
(πρὸς γὰρ τὴν ἀπόδρασιν τῆς δίκης παρακελευστὸς ἤρέθη), γραφὴν
κατὰ τοῦ Μίλωνος τῆς τῶν μονομάχων παρασκευῆς ἀπήνεγκεν· ὃ
γὰρ αὐτὸς ἐπραττε καὶ ἐφ' οἷς ἐκρίνετο, ταῦτ' ἐκείνῳ ἀντεκεῖλαι.
2 ἐποίει δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι τὸν Μίλωνα προσδοκῶν αἰρήσειν ἄτε καὶ
συναγωνιστὰς ἰσχυροὺς ἄλλους τε καὶ τὸν Κικέρωνα τὸν τε Πομ-
πήιον ἔχοντα, ἀλλ' ἵνα ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ τῷ τε Μίλῳι προσ-
19 πολεμοίῃ καὶ ἐκείνους ὑβρίζοι. πρὸς γοῦν τοῖς ἄλλοις τοιόνδε τι
ἐμειμνήσαντο· παρασκευάσας τοὺς ἐταίρους ἵν', ὅποτε πύθοιτο αὐ-
τῶν ἐν τοῖς συλλόγοις "τίς ὁ ποιῶν ἢ καὶ λέγων τοιόνδε τι ἦν",
συνεμβοῶν ὅτι Πομπήιος, ἐπηρεῶτα πολλὰκις ἐξαίφνης πᾶνθ' ὅσα
ἐπαίτια περὶ αὐτὸν ἢ κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατ' ἄλλο τι ἦν, ἰδίᾳ καὶ
2 καθ' ἕναστον, ὥς οὐ περὶ ἐκείνου δὴ λέγων· καὶ τούτου τῶν μὲν
ἐξαρχόντων τῶν δὲ συνεπηχούντων σφίσιν, οἷα φιλεῖ ἐν τοῖς τοι-
ούτοις γίνεσθαι, καὶ λεγόντων ὅτι Πομπήιος, χλευασία πολλὴ συν-
έβαινεν, ὥστε ἐκείνον μῆτε τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καρτεροῦντα μῆθ'

16 2 3 Πλαύτιος

17 1 3 μηδένα

2 3 Κορινθίῳ

18 1 2 παρελήλυθε*

4 κατὰ καὶ

2 1 ὥς? an προσεδόκα?

19 1 3 τί ποιῶν ἢ καταλέγων τοιόσδε τις ὦν

ὁμοίον τι ποιεῖν αὐτῷ ὑπομένοντα περιοργῇ τε γίνεσθαι καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ καθίστασθαι, καὶ λόγῳ μὲν τὸν Μίλωνα κατακρίνεσθαι, ἔργῳ δὲ αὐτὸν μηδ' ἀπολογούμενον ἁλίσκεσθαι. ὁ γὰρ Κλώδιος, ὅπως 3 ἐπὶ πλείον ἀποροίῃ, οὐκ εἴα τὸν φρατρίατικὸν νόμον ἐσενεχθῆναι· πρὶν γὰρ ἐκείνον τεθῆναι, οὐτ' ἄλλο τι τῶν σπουδαίων ἐν τῷ κοινῷπραχθῆναι· οὔτε δίκην οὐδεμίαν ἐσαχθῆναι ἐξῆν.

τέως μὲν οὖν ὁ Μίλων τῶν λοιδοριῶν καὶ τῶν σφαγῶν πρόσ- 20 χημα αὐτοῖς ἦν· τεράτων τέ τινων ἐν τούτῳ γενομένων (ἐν τε γὰρ τῷ Ἀλβανῷ νεὸς Ἦρας βραχὺς ἐπὶ τραπέζης τινὸς πρὸς ἀνατολίων ἰδρυμένος πρὸς τὴν ἄρκτον μετεστράφη, καὶ λαμπὰς ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὁρμηθεῖσα πρὸς βορέαν διῆξε, λύκος τε ἐς τὴν πόλιν 2 ἐσηλθε, καὶ σεισμός ἐγένετο, τῶν τε πολιτῶν τινὲς κεραννοῖς ἐφθάρησαν, καὶ θόρυβος ἐν τῷ Ἀατίνῳ ὑπὸ γῆς ἐξηκούσθη· καὶ αὐτὰ οἱ μύντιες ἀκέσασθαι θελήσαντες ὀργίζεσθαι σφισι δαιμόνιον τι ὥς καὶ ἱερῶν τινῶν ἢ χωρίων οὐχ ὁσίων ἐποικουμένων ἔφασαν) ἐν- 3 ταῦθα ὁ Κλώδιος τὸν Κικέρωνα μεταλαβὼν τῷ τε λόγῳ πολλὸς ἐνέκειτο, ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας ἱερωμένον τῇ ἐλευθερίᾳ κατακοδόμῃσε, καὶ ἐπῆλθέ ποτε ἐπ' αὐτὸ ὥς καὶ ἐκ θεμελίων αὐθις αὐτὴν ἀναιρήσω. καὶ οὐκ ἐποίησε μὲν τοῦτο, ὁ γὰρ Μίλων ἐκόλυσεν· ὁ δ' οὖν Κικέρων ὥς καὶ παθὼν αὐτὸ ὀργὴν τε εἶχε καὶ κατηγο- 21 ρίας ἐποιεῖτο, καὶ τέλος τὸν τε Μίλωνα καὶ δημάρχους τινὰς παραλαβὼν ἀνῆλθέ τε ἐς τὸ Καπιτώλιον καὶ τὰς στήλας τὰς ἐπὶ τῇ αὐτοῦ φυγῇ ὑπὸ τοῦ Κλωδίου σταθείσας καθεῖλεν. καὶ τότε μὲν 2 αὐτὰς ἐκείνου σὺν Γαῖῳ ἀδελφῷ στρατηγούντι ἐπελθόντος ἀφῆρέθη, μετὰ δὲ τοῦτο φυλάξας ἐκδημοῦντα τὸν Κλώδιον ἀνέβη τε αὐθις ἐς τὸ Καπιτώλιον, καὶ λαβὼν αὐτὰς οἴκαδε ἀπεκόμισεν. γε- 3 νομένον δὲ τούτου οὐδὲν ἔτ' ἀπώμοτον οὐδετέρῳ αὐτῶν ἦν, ἀλλ' ἐλοιδοροῦν ἀλλήλους καὶ διέβαλλον ἄλλα τε ὅσα ἐδύναντο, μηδενὸς τῶν αἰσχίστων ἀπεχόμενοι, καὶ ὁ μὲν τὴν τε δημαρχίαν τὴν τοῦ 4 Κλωδίου ὥς καὶ παρὰ τοὺς νόμους γενομένην καὶ τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇ ὑπ' αὐτοῦ ὥς καὶ ἄκυρα ὄντα, ὁ δὲ τὴν τε φυγὴν τὴν τοῦ Κικέρωνος ὥς καὶ δικαίως ἐγνωσμένην καὶ τὴν κάθοδον αὐτοῦ ὥς 5 καὶ παρανόμως ἐψηφισμένην.

μαχομένων δὲ αὐτῶν, καὶ τοῦ Κλωδίου πολλὴ τῇ στάσει ἐλατ- 22 τουμένον, ὁ Κάτων ὁ Μάρκος ἐπελθὼν ἀνίσωσεν αὐτούς· τῷ τε γὰρ Κικέρωνι ἀχθόμενος, καὶ φοβηθεὶς ἅμα μὴ καὶ ὅσα αὐτὸς ἐν τῇ Κέρφῳ ἐπεποιήκει καταλυθεῖν, ὅτι πρὸς τοῦ Κλωδίου δημαρχοῦντος ἐπέεμπετο, προθύμως αὐτῷ συνήρατο. μέγα γὰρ ἐπ' αὐτοῖς 2

3 2 ποιότη*
22 1 2 ἀνέσωσεν

20 3 2 πολὺ

21 1 3 στήλας ἐπὶ*

2 1 ἐπὶ

- εφρόνει, καὶ περὶ παντὸς τὸ βεβαιωθῆναι αὐτὰ ἐποιεῖτο. ὁ μὲν γὰρ Πτολεμαῖος ὁ τὴν νῆσον τότε κατέχων, ἐπειδὴ τὰ τε ἐψηφισμένα ἦσθετο καὶ μὴτ' ἀντῆραι τοῖς Ῥωμαίοις ἐτόλμισε μὴτ' αὐτὸν στερηθεῖς τῆς ἀρχῆς ζῆν ὑπέμεινε, φάρμακον πῶν ἀπέθανεν, καὶ οἱ Κύπριοι τὸν Κάτωνα οὐκ ἀκουσίως, ἅτε καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων ἀντὶ δούλων ἔσεσθαι προσδοκῆσαντες, ἐσεδέξαντο. ὁ δὲ Κάτων ἐπὶ μὲν τούτοις οὐδὲν εἶχε σεμνύνεσθαι, ὅτι δὲ δὴ τὰ
- ⁴ τε ἄλλα ἄριστα διήκῃσε, καὶ δούλους καὶ χρήματα πολλὰ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀθροίσας οὐδὲν ἡτιάθη ἀλλ' ἀνεπικλήτως πάντα ἀπέδειξεν, ἀνδραγαθίας οὐδὲν ἥτιον ἢ εἰ πολέμῳ τινὶ ἐνενικήκει μετεποιεῖτο· ὑπὸ γὰρ τοῦ πολλοὺς δωροδοκεῖν σπανιότερον τὸ τῶν χρημάτων καταφρονεῖν τινὰ τοῦ τῶν πολεμίων κρατεῖν ἐνόμιζεν.
- ²³ τότε οὖν ὁ Κάτων ἐν δόξῃ τινὶ ἐπινικίων διὰ ταῦτ' αἰσίων ἐγένετο, καὶ οἱ ὕπατοι γνώμην ἐν τῷ συνεδρίῳ ἐποιήσαντο στρατηγίαν αὐτῷ δοθῆναι καίπερ μηδέπω ἐκ τῶν νόμων προσήκουσαν. καὶ οὐκ ἀπεδείχθη μὲν (αὐτὸς γὰρ ἀντεῖπε), τὴν δὲ δὴ ἐνέλειαν
- ² καὶ ἐκ τούτου μελίζονα ἔσχεν. Κλωδῖος δὲ ἐπεχείρησε μὲν τοὺς οὐκέτας τοὺς ἐκ τῆς Κύπρου ἀγθέντας Κλωδίους, ὅτι αὐτὸς τὸν Κάτωνα ἐκείσε ἐπελόμει, ὀνομάσαι, οὐκ ἡδυνήθη δὲ ἐναντιωθέντος αὐτοῦ. καὶ οἱ μὲν Κύπριοι ἐπεκλήθησαν, καίτοι τινῶν Πορκίωνος σφῶς προσειπεῖν ἐθελήσαντων (ὁ γὰρ Κάτων καὶ τοῦτο ἐκώλυεν).
- ³ ὁργῇ δ' οὖν ὁ Κλωδῖος τὴν ἐναντίωσιν αὐτοῦ φέρων, τὰ τε διοικηθέντα ὑπ' αὐτοῦ διέβαλλε καὶ τοὺς λογισμοὺς τῶν πεπραγμένων ἀπῆτει, οὐκ ὅτι καὶ διελέγξαι τι αὐτὸν ἀδικούντα ἐδύνατο, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ ναναγίας τὰ γράμματα σχεδὸν τι πάντα διέφθαρτο, καὶ ἐδόκει
- ⁴ κατὰ τοῦτό τι ἰσχύσειν. ἐβροήθει δὲ καὶ τότε τῷ Κλωδίῳ ὁ Καῖσαρ καίτοι μὴ παρών, καὶ τὰς γε κατηγορίας αὐτῷ τὰς κατὰ τοῦ Κάτωνος ἐπιστολμαίους, ὥς γέ τινες φασίν, ἔπεμπε. ἐπέφερον δὲ τῷ Κάτωνι ἄλλα τε καὶ ὅτι τὴν στρατηγίαν οἱ αὐτὸς τοὺς ὑπάτους πείσας, ὥς γέ ἔλεγον, ἐσηγήσασθαι, προσεποιήσατο ἐθελοντῆς, ἵνα καὶ μὴ ἄκων ἀποτετυγχάνειν αὐτῆς δόξῃ, παρεῖσθαι.
- ²⁴ οὗτοί τε οὖν ἐμάχοντο, καὶ ὁ Πομπήιος ἔσχε μὲν καὶ ἐν τῇ τοῦ σίτου διαδόσει τριβὴν τινα· πολλῶν γὰρ πρὸς τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίδας ἐλευθερωθέντων, ἀπογραφὴν σφίων, ὅπως ἐν τε κόσμῳ καὶ
- ² ἐν τάξει τινὶ σιτοδοτηθῶσιν, ἡδέλῃσε ποιήσασθαι· οὐ μὴν ἄλλὰ τοῦτο μὲν τῇ τε ἑαυτοῦ σοφίᾳ καὶ ἐκ τοῦ πλήθους τοῦ σίτου ῥᾶδόν πως διήκῃσε, τὴν δὲ δὴ ὑπατείαν αἰτῶν πράγματα ἔσχε καὶ αἰ-
- ³ τIAN ἀπ' αὐτῶν ἔλαβεν. ἐλπεί μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ

4 3 εἰ om
24 2 1 ἐθελῆσαι

23 3 4 ναναγίου*
3 ὑπατείαν τῶν πραγμάτων

4 3 ἐπεφύροτο*

Κλωδίον γιγνόμενα, καὶ μάλιστα² ὅτι καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὑπερεω-
 ρατο ὧν διέφερε, διὰ τε τὸ ἀξίωμα καὶ διὰ τὰς ἐλπίδας ἀφ' ὧν
 καὶ ἰδιωτέων ὑπὲρ πάντας αὐτοὺς τιμηθῆσεσθαι προσεδόκησεν
 ὑβριζόμενος. ἀλλὰ τούτων μὲν ἔσθ' ὅτε καὶ κατεφρόνει· παρα-⁴
 χρήμα μὲν γὰρ κακῶς ἀκούων ἐδυσχέraitεν, διαλιπὼν δὲ καὶ ἐς
 ἀναλογισμὸν τῆς τε ἑαυτοῦ ἀρετῆς καὶ τῆς τῶν ἐναντίων κακίας
 ἀφικνούμενος οὐκέτ' αὐτῶν προετίμα· ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ ἀξανάμε-²⁵
 νος, καὶ ὁ δῆμος τὰ τε κατειργασμένα αὐτῷ θαυμάζων ὥστε καὶ
 ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας ὡς καὶ ἐπὶ δεδοσμένοις παντελῶς τοῖς
 Γαλάταις ἀποστεῖλαι, καὶ πρὸς τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίδας ἐπαιρόμε-
 νος ὥστε καὶ χρήματά οἱ πολλὰ ψηφίσασθαι, δεινῶς αὐτὸν ἠγία.
 ἐπεχείρησε μὲν γὰρ τοὺς ὑπάτους ἀναπεῖσαι μήτε τὰς ἐπιστολάς²
 αὐτοῦ εὐθὺς ἀναγνώσκειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείστον, μέχρις ἂν αὐ-
 τόματος ἢ δόξα τῶν πραττομένων ἐνικήσῃ, συγκρούειν, καὶ διά-
 δοχὸν τινα αὐτῷ καὶ πρὸ τοῦ καθήκοντος καιροῦ πέμψαι. τοσαύτη³
 γὰρ φιλοτιμία ἐχρήτο ὥσθ' ὅσα αὐτὸς τῷ Καίσαρι συνέπραξε καὶ
 βασκαίνειν καὶ καταλύειν, καὶ ἐκείνῳ τε ἄλλως τε μεγάλως ταινιου-
 μένῳ καὶ τὰ ἑαυτοῦ συσκιάζοντι ἄχθεσθαι, καὶ τῷ δήμῳ ἐγκαλεῖν
 ὅτι αὐτόν τε ἐν ὀλιγορίᾳ ἐποιεῖτο καὶ τὸν Καίσαρα ὑπερσπούδαζεν.
 τὰ τε γὰρ ἄλλα καὶ ἡγανάκτει ὁρῶν αὐτοὺς τῶν τε προποιοθέντων⁴
 τινὲ ἐπὶ τοσοῦτον μνημονεύοντας ἐφ' ὅσον μηδὲν ἄλλο ἐπιγένοιτο,
 καὶ πρὸς τὸ αἰεὶ καθιστάμενον, κἂν ἔλαττον τοῦ προτέρου ἦ, προ-
 χειρότατα τῷ τε τοῦ συνήθους κόρῳ καὶ τῇ τοῦ ξένου ἡδονῇ φε-
 ρομένους, καὶ τὸ μὲν πρᾶνδοκίμοι πᾶν καταλύοντας ὑπὸ τοῦ
 φθόρον, τὸ δ' ἄρτι προφαινόμενον συνεπαύξοντας ὑπὸ τῶν ἐλπί-
 δων. δι' οὖν ταῦτα δυσχεραίνων, καὶ μήτε τι διὰ τῶν ὑπάτων²⁶
 διαπράξασθαι δυνάμεις καὶ τὸν Καίσαρα μείζω τῆς πρὸς ἑαυτὸν
 πίστεως γιγνόμενον ὁρῶν, οὐκ ἐν ἐλαφρῷ τὸ πρᾶγμα ἐποίησατο.
 καὶ γὰρ ἐνόμιζε δύο τε εἶναι τὰ τὰς φιλίας τινῶν συγχέοντα, τό τε
 δέος καὶ τὸν φθόρον, καὶ ταῦτα ἀπ' ἀντιπάλου καὶ τῆς δόξης καὶ
 τῆς ἰσχὺς μόνως συμβαίνειν· ἕως μὲν γὰρ ἂν ἰσομοιρῶσί τινες²
 αὐτῶν, καὶ ἐκείνας ἐρρωσθαι, ἐπειδὴν δ' ὑπεράρῳσί τι οἱ ἕτεροι,
 ἐνταῦθα τό τε ἐλαττούμενον φθονῆσαν μισεῖν τὸν κρείττονα καὶ
 τὸ κρατοῦν καταφρονῆσαν ἐξυβριζεῖν ἐς τὸν χείρονα, καὶ οὕτως
 ἀπ' ἀμφοτέρων τὸν μὲν τῇ ἐλαττώσει ἀγανακτοῦντα, τὸν δὲ τῇ
 πλεονεξίᾳ ἐπαιρόμενον, πρὸς τε διαφορὰς καὶ πρὸς πολέμους ἐκ
 τῆς πρὶν φιλίας ἀφικνεῖσθαι. τοιούτοις οὖν δὴ τισι λογισμοῖς ὁ³

25 3 3 ἐκ. γε

5 ὑπεσπούδαζε

4 1 προσποιοθέντων

2 τινὰ*

26 2 1 μόνως μὴ σ.?

2 ἐκείνα

3 μισεῖ

4 ἐξυβριζεῖ

Πομπήιος ἐπὶ τὸν Καίσαρα ὠπλίζετο. καὶ ἐδόκει γὰρ οὐκ ἂν ῥηδίωνος μόνος αὐτὸν καταλῦσαι, τὸν Κράσσον, ὡς καὶ μετ' αὐτοῦ ποιήσων, ἔτι καὶ μᾶλλον ἀνηρτήσατο.

- 27 συμφρονήσαντες οὖν ἄλλως μὲν οὐδὲν ἂν ιδιωτεύοντες πράξιν ἤλπισαν, ἂν δ' ὑπατεύωσι κακὰ τούτου καὶ αὐτοὶ τὰ πράγματα τῇ ἐκείνου ζηλώσει διαλάβωσι, καὶ ἀντίρροποι οἱ ἔσεσθαι καὶ ταχὺ αὐτοῦ, ὅτε καὶ δύο ἑνός, περιγενήσεσθαι προσεδόκησαν. καὶ οὕτω πᾶσαν τὴν προσποίησιν ἀφ' ἧς, εἰ καὶ τις τῶν ἐταίρων σφῶν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοὺς προῆγεν, ἀπηροῦντο μηκέτι βούλεσθαι ὑπατεῦσαι, ἀποθέμενοι ἀντικρὺς αὐτῆς, καίπερ ἐτέροις τισὶ πρότερον συναγωγὰς νύξομενοι, μετεποίησαντο. ἐπειδὴ τε ἔξω τῶν χρόνων τῶν ἐν τοῖς νόμοις διειρημένων ἐπήγγειλαν αὐτήν, καὶ δῆλοι ἦσαν ἄλλοι τε καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπατοὶ (καὶ γὰρ τι καὶ ῥόμης ὁ Μαρκελλῖνος εἶχεν) οὐκ ἐπιτρέφοντές σφισιν ἀποδειχθῆναι, διεπράσσοντο τὰς ἀρχαιεσίας ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ μὴ γενέσθαι, ἄλλους τε καὶ τὸν Κάτωνα τὸν Γάιον ἐπιέντες, ἵνα μεσοβασιλέως αἰρεθέντος καὶ αἰτήσωσι κατὰ τοὺς νόμους τὴν ἀρχὴν καὶ λάβωσιν. καὶ ἐγένετο γὰρ τοῦτο λόγῳ μὲν ἐπὶ τῶν παρεσκευασμένων ἄλλοτε κατ' ἄλλην πρόφασιν, ἔργῳ δὲ ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων (τοῖς γοῦν ἐναντιουμένοις σφίσι φανερώς ἤχθοντο), δεινῶς ἡ γερουσία ἡγανάκτησεν, ὥστε ποτὲ μεταξὺ μαχομένων αὐτῶν ἔξαναστῆναι. καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν, αὐθις δ' ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ἐγένετο, τὰς στολὰς καθάπερ ἐν συμφορᾷ τινὶ μετεκδύναμι ψηφίσαντο, καίτοι τοῦ Κάτωνος ἔκ τε τοῦ συνεδρίου, ἐπειδήπερ ἀντιλέγων οὐδὲν ἦνσεν, ἐκπηδήσαντος ..., ὅπως μηδὲν τελεσθεῖν.
- 3 εἰ γὰρ τις τῶν μὴ βουλευόντων ἔνδον ἦν, οὐδεμία ψῆφος αὐτοῖς ἐδίδοτο. ἐκείνους τε γὰρ προαπαντήσαντες ἕτεροι δῆμαρχοι ἐκόλυσαν ἐσελθεῖν, καὶ οὕτω τοῦτό τε τὸ δόγμα ἐκρῶθη, καὶ ἐχορηματίζετο ὅπως καὶ ἐς τὴν πατήννην τὴν τότε οὖσαν οἱ βουλευταὶ μὴ θεωρήσωσιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς ἐκεῖνο ὁ Κάτων ἀντίστατο, ἐξέπηδήσαν ἀθρόοι, καὶ τὰ ἐσθήματα ἀλλαξάμενοι ἐπανῆλθον ὡς καὶ διὰ τούτου αὐτὸν καταπλήζοντες. καὶ ἐπειδὴ μὴδ' ὥς ἐμετρίαζε, προσῆλθον ἐς τὴν ἀγορὰν ἅμα πάντες, καὶ συνδραμόντος ἐπὶ τούτῳ τοῦ πλῆθους ἐς πᾶν κατηφείας αὐτοὺς κατέστησαν, δημηγορῶν μὲν ὁ Μαρκελλῖνος καὶ τὰ παρόντα σφίσι βουρῶμενος, ἐπιδακρύνοντες δὲ οἱ ἄλλοι καὶ ἐπιστένοντες, ὥστε μηδὲν μηδὲν ἀντιφθέγγασθαι. καὶ οἱ μὲν τοῦτο πράξαντες ἐς τὸ βουλευτήριον εὐθὺς ἐσῆλθον, 29 γνῶμην ἔχοντες ἐς τοὺς ὑπαιτίους τὴν ἀρχὴν ἀφείναι. Κλώδιος δὲ

3 4 εὐπορήσων?*

28 1 1 λόγῳ τοῦτο μὲν ὑπάτων π.

τυχόντας ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἐσκαλέσαντος?*

27 2 2 προσποιήσιν σφίσι καὶ

3 2 διη-

καὶ τοὺς

4 1 μὴ om

3 τοῦτ'

ἐν τούτῳ μεταπηδήσας αὐθις πρὸς τὸν Πομπήιον, καὶ τὰ ἐκείνου
 πάλιν ἀνθελόμενος ἐλπίδι τοῦ, εἴ τί οἱ τῶν τότε πραττομένων συγ-
 κατεργάσατο, πάνυ αὐτὸν ἰδιώσεσθαι, παρηλθέ τε ἐς τὸν ὅμιλον
 ἐν τῇ καθηκούσῃ στολῇ, μηδὲν αὐτῆς πρὸς τὸ δόγμα μεταλλάξας,
 καὶ κατὰ τε τοῦ Μαρκελλίνου καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἐδημηγόρει.
 πολλῆς οὖν καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀγανακτήσεως ὑπὸ τῶν βουλευτῶν γενο- 2
 μένης τὸ μὲν πλῆθος μεταξὺ λέγων ἐγκατέλιπε, πρὸς δὲ δὴ τὸ συν-
 ἔδριον ἄξας ὀλίγου διεφθάρη· τῆς γὰρ γερονσίας ἀπαντησάσης
 αὐτῷ εἰσὼς τε ἐσελθεῖν ἐκωλύθη, καὶ τούτῳ ὑπὸ ἱππέων περιστοι- 3
 χισθεὶς διεσπάρθη ἄν, εἰ μὴ ἀνακραγόντος αὐτοῦ καὶ τὸν ὅμιλον
 ἐπιβοησούμενον προσέδραμον πολλοὶ πῦρ φέροντες, ὥς καὶ μετὰ τοῦ
 βουλευτηρίου σφᾶς καταπρήσοντες εἴ τι αὐτὸν ἐξεργάσαντο.

καὶ ὁ μὲν παρὰ τοσοῦτον ἐλθὼν ἀπολέσθαι οὕτως ἐσώθη·
 Πομπήιος δὲ οὐδὲν τούτοις ἐκπλαγεὶς ἔς τε τὸ συνέδριον ποτε ἐσε- 30
 πήδησεν, ὑπεραντιούμενος αὐτῷ ψηφιεῖσθαι μέλλοντι, καὶ ἐκενὸ τε
 κυρωθῆναι ἐκώλυσε, καὶ τοῦ Μαρκελλίνου μετὰ τοῦτο πυθομένου
 δημοσίᾳ αὐτοῦ εἰ οὕτως ἐπιθυμεῖ ὑπατεῦσαι, ἐλπίδι τοῦ κατοκνή-
 σειν αὐτὸν σπουδαρχεῖν ὁμολογήσαι, τῶν μὲν δικαίων ἀνδρῶν ἕνεκα
 οὐδὲν τῆς ἀρχῆς δεῖσθαι ἔφη, διὰ δὲ δὴ τοὺς ταραχώδεις καὶ σφό-
 δρα αὐτῆς ἀντιποιεῖσθαι. ὥς οὖν τούτῳ φανερώς ἐνέκειτο, καὶ ὁ 2
 Κράσσος ἔρωτηθεὶς καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ οὐχ ὡμολόγησε μὲν, οὐ
 μὴν οὐδ' ἀπηνήγατο, ἀλλ' ὥσπερ εἰσθεὶς διὰ μέσου ἐχώρησεν, εἰ-
 πὼν ὅτι πάνθ' ὅσα τῷ κοινῷ συμφέροι πράξεις, κατέδεισαν ὃ τε
 Μαρκελλίνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὴν τε παρασκευὴν αὐτῶν καὶ τὴν
 ἀντίταξιν, καὶ οὐδὲ ἀπήντων ἔτι ἐς τὸ βουλευτήριον. μὴ συλλεγο- 3
 μένον δὲ τοῦ καθήκοντος ἐκ τῶν νομίμων ἀριθμοῦ πρὸς τὸ ψη-
 φισθῆναι τι περὶ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, οὐδὲ χρηματισθῆναι τι ἀρ-
 χὴν περὶ αὐτῶν ἠδυνήθη, ἀλλ' ὁ ἐνιαυτὸς οὕτω διέβη. οὐ μὲν-
 τοι οὔτε τὴν ἐσθῆτα μετημίσχοντο οὔτε ἐς τὰς πανηγύρεις ἐφοί-
 των, οὐκ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τῇ τοῦ Διὸς ἑορτῇ εἰσιτάθησαν, οὐκ 4
 ἐπὶ τὰς ἀνοχὰς τὰς Λατίνας, δεύτερον τότε ὑπὸ τινος οὐκ ὀρ-
 θῶς πραχθέντος ποιουμένης, ἐς τὸ Ἀλβανὸν ἀφίκοντο, ἀλλ'
 ὥσπερ δεδουλωμένοι, καὶ μήτ' ἀρχὰς ἐλθεῖν μήτ' ἄλλο τι πολι-
 τικὸν προᾶξαι ἐξουσίαν ἔχοντες, τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους διήγαγον. καὶ 31
 μετὰ τοῦτο ὃ τε Πομπήιος καὶ ὁ Κράσσος ὑπατοὶ ἐκ μεσοβασι- 699
 λείας ἀπεδείχθησαν, οὗτ' ἄλλου τινὸς τῶν προεπηγγελκότων ἀπαν-
 τήσαντος, καὶ Λουκίου Δομιτίου, ὃς μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας
 ἐσπονδάρχησεν, ὁμήσαντος μὲν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν οἰκοθεῖν ὑπὸ

νύκτα, ἐπεὶ δ' ὁ παῖς ὁ τὸν λήγρον οἱ προφέρων ἐσφάγη, δεισάντος
 2 καὶ μηκέτι περαιτέρω προχωρήσαντος. οὗτ' οὖν ἀντιστάνας τινὸς
 τὴν ἀρχὴν, καὶ προσέτι τοῦ Πονπλίου τοῦ Κράσσου, ὃς υἱὸς τε
 τοῦ Μάρκου ἦν καὶ τότε τῷ Καίσαρι ὑπεστρατήγει, στρατιώτας
 ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἐς τὴν Ῥώμην ἀγαγόντος, οὐ χαλεπῶς ἤρέθησαν.

32 παραλαβόντες δ' οὕτω τὴν ἡγεμονίαν τὰς λοιπὰς ἀρχὰς τοῖς
 ἐπιτηδείως σφίσιν ἔχουσι δοθῆναι ἐποίησαν, τὸν Κάτωνα τὸν Μάρ-
 κων κωλύσαντες στρατηγὸν ἀποδειχθῆναι· ὑπόπτευνόν τε γὰρ αὐτὸν
 οὐκ ἀνέξεσθαι τὰ γινόμενα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἰσχὺν αὐτῷ ἔννομον
 2 πρὸς τὰς ἀντιλογίας προσθεῖναι. καὶ ἡ μὲν τῶν στρατηγῶν κατὰ-
 στασις (ὃ γὰρ Κάτων οὐδὲν βίαιον προᾶξει ἡξίωσεν) εἰρηναία ἐγέ-
 νετο, περὶ δὲ τοὺς ἀγορανόμους τοὺς κουρουλίους σφαγαὶ συνέβη-
 3 σαν, ὥστε καὶ τὸν Πομπήιον πολλοῦ αἵματος ἀναπλησθῆναι. οὐ
 μὴν ἀλλ' ἐκείνους μὲν, τοὺς τε ἄλλους τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου αἰρου-
 μένους, προστρόπους σφίσιν (αὐτοὶ γὰρ τὰς ἀρχαιεσίας ἐποίουν)
 ἀπέδειξαν, τοὺς τε ἀγορανόμους τοὺς ἑτέρους καὶ τῶν δημάρχων
 τοὺς πλείους προσηταιρίσαντο· δύο δὲ δήμαρχοι, Γάιος τε Ἀτῆιος
 Καπίτων καὶ Πομπήιος Ἀκύλιος Γάλλος, οὐχ ὁμολόγησαν αὐτοῖς.

33 ὥς οὖν αἱ ἀρχαὶ κατέστησαν, εἶχοντο ὧν ἐφίεντο. καὶ αὐτοὶ
 μὲν οὐδένα οὔτε ἐν τῇ βουλῇ οὔτε ἐν τῷ δήμῳ λόγον ὑπὲρ αὐτῶν
 ἐποίησαντο, ἀλλὰ καὶ πάννυ ἐπλάττοντο μηδενὸς σφῶν προσδεῖσθαι·
 2 Γάιος δὲ δὴ Τρεβόνιος δημαρχῶν ἔγραψε τῷ μὲν τὴν τε Συρίαν
 καὶ τὰ πλησιόχωρα αὐτῆς, τῷ δὲ τὰς Ἰβηρίας (καὶ γὰρ τι καὶ
 ἔναγχος ἐκεκίνητο) ἄρχειν ἐπὶ πάντε ἔτη δοθῆναι, στρατιώταις τε
 ὅσοις ἂν ἐθελήσωσι καὶ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν συμμάχων χωρμέ-
 νοις, καὶ πόλεμον καὶ εἰρήνην πρὸς οὓς ἂν βουλευθῶσι ποιοιμένοις.
 3 χαλεπῶς οὖν ἐπὶ τούτῳ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν τοῦ Καίσαρος
 φίλων, ἐχόντων, ὅτι ἡμελλον ἐκεῖνοι, τυχόντες ὧν διοκοῦντο, τὸν
 Καίσαρα μηκέτ' ἐπὶ πολὺ τὴν ἀρχὴν ἔξοντα καθείρξειν, καὶ παρα-
 σκευαζομένων διὰ τοῦτο ἀντειπεῖν τινῶν τοῖς γεγραμμένοις, φοβη-
 θέντες οἱ ὕπατοι μὴ διαμάρτωσιν ὧν ἔπραττον, προσεποιήσαντο
 αὐτοὺς ὥστε τὴν ἡγεμονίαν καὶ ἐκείνῳ τρία ἔτη πλείω, ὥς γε τὰ-
 4 ληθὲς εὐρίσκεται, μηχανῆναι. οὐ μὲντοι καὶ ἐς τὸν δῆμόν τι ὑπὲρ
 αὐτοῦ πρότερον ἐσήμεναι πρὶν τὰ σφέτερα βεβαιώσασθαι. οἳ τε
 γὰρ τοῦ Καίσαρος ἐπιτήδευοι προκαταληφθέντες οὕτως ἡσύχασαν,
 καὶ τῶν ἄλλων τὸ μὲν πολὺ δουλωθὲν ὑπὸ τοῦ φόβου ἡσυχίαν
 34 ἤγαγον, ἀγαπῶντες εἰ καὶ ὥς περισωθεῖεν, ὃ δὲ δὴ Κάτων καὶ ὁ
 Φαβόνιος ἠναντιοῦντο μὲν πᾶσι τοῖς πρassoμένοις ὑπ' αὐτῶν, συν-

31 2 2 τοῦ post II. om*
 33 2 3 ἐκεκίνητο*

32 1 1 δ' om

3 5 δημοσίε

εργούς ἄλλους τέ τινες καὶ τοὺς δύο δημάρχους ἔχοντες, ἅτε δὲ ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἀγωνιζόμενοι μάτην ἐπαρησιάζοντο. καὶ ὁ 2 μὲν Φασιώνιος μίαν ὥραν μόνην παρὰ τοῦ Τρεβωνίου πρὸς τὴν ἀντιλογίαν λαβὼν, κατέτριπεν αὐτὴν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς τοῦ καιροῦ στενοχωρίας εἰκῇ βοῶν· ὁ δὲ δὴ Κάτων ἔνυχε μὲν ἐν δύο ὥραις δημηγορῆσαι, τραπόμενος δὲ πρὸς κατηγορίαν τῶν τε ἐν χερσὶ καὶ 3 τῆς ὅλης καταστάσεως, ὥσπερ εἰώθει, κατανάλωσε τὸν καιρὸν πρὶν καὶ ὅτιοῦν τῶν ἐπειγόντων εἰπεῖν, οὐχ ὅτι οὐκ ἐνεδέχeto τι καὶ περὶ ἐκείνων λεχθῆναι, ἀλλ' ἵν' ἔτι τι δημηγορῆσαι δοκῶν ἔχειν ὑπὸ τε τοῦ Τρεβωνίου σιγασθῇ καὶ αὐτῷ καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐγκαλῇ, ἐπεὶ εὖ γε ἠπίστατο ὅτι οὐδ' εἰ πάσῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκέχρητο, πείσαι τι ὦν ἐβούλετο ψηφίσασθαι σφας ἐδύνατο. οὐκοῦν οὔτε παραχρῆμα σιωπῇ- 4 σαι κελευσθεὶς ἐπαύσατο, ἀλλὰ καὶ ἔξωσθεὶς καὶ ἔλκυσθεὶς ἐκ τοῦ συλλόγου ἐπανήλθε, καὶ τὸ τελευταῖον καὶ ἐς τὸ οἶκημα ἐσαχθῆναι προσηυχθεὶς οὐκ ἐμετρίασεν.

καὶ ἐκείνῃ μὲν ἡ ἡμέρα οὕτω κατετρίβη ὥστε μὴδ' εἰπεῖν ἀρ- 35 χὴν μὴδὲν τοὺς δημάρχους δυνηθῆναι· ἐν γὰρ τοι ταῖς συνόδοις ταῖς τοῦ δήμου, ἐν αἷς γε καὶ ἐβουλευόντο, πάσαις τοῖς ἰδιώταις πρὸ τῶν τὰς ἀρχὰς ἐχόντων ὁ λόγος ἐδίδοτο, τοῦ μὴδὲνα αὐτῶν, 2 ὡς ἔοικε, τῇ τοῦ κρείττονος γνώμῃ προκαταλαμβάνομενον ὑποστέλλεσθαι τι ὦν φρονοίῃ, ἀλλ' ἐπὶ πάσης παρορησίας τὰ δοκοῦντα αὐτῷ λέγειν. φοβηθεὶς οὖν ὁ Γάλλος μὴ τις αὐτὸν ἐκ τῆς ἀγορᾶς 3 τῇ ὑστεραίᾳ ἐξείρῃ ἢ καὶ δεινότερόν τι ἐργάσῃται, ἔς τε τὸ συνέδριον ἀφ' ἐσπέρας ἐσπῆλθε καὶ ἐν αὐτῷ ἐννεκτέρουσε, τῆς τε ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς παρὰ τοῦ χωρίου, καὶ ὅπως ἐκεῖθεν ἅμῃ ἔω πρὸς τὸ πλῆθος ἐξέλθῃ. καὶ τοῦτον μὲν ὁ Τρεβώνιος μάτην ἐνταῦθα 4 καὶ τὴν νύκτα καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖον ἐνδιατρῶναι ἐποίησε, πύσας τὰς θύρας τοῦ βουλευτηρίου κλείσας· τὸν δὲ Ἀτῆιον τὸν τε Κάτωνα καὶ τὸν Φασιώνιον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ' αὐτῶν ὄντας ἕτεροι, προκαταλαβόντες τῆς νυκτὸς τὸ τοῦ συλλόγου χωρίον, ἐξείργον. καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν Φασιώνιος καὶ ὁ Νίνιος διαλαθόντες πῶς 5 ἔνδον ἐγένοντο, ὁ δὲ δὴ Κάτων καὶ ὁ Ἀτῆιος ἐπαραβάντες τισὶ τῶν περιεστηκότων καὶ μετεωρισθέντες ὑπ' αὐτῶν διοσημίαν, ὡς καὶ διαλύσοντές σφας, ἐψηφίζοντο, τούτους μὲν ἐκατέρους οἱ ὑπηρεταὶ τῶν δημάρχων ἐξήλασαν, τοὺς δ' ἄλλους τοὺς σὺν αὐτοῖς ὄντας κατετραυμάτισαν, καὶ τινες καὶ ἀπέκτειναν. κυρωθέντος δὲ οὕτω 36 τοῦ νόμου, καὶ τοῦ πλῆθους ἀπαλλαττομένου ἤδη ἐκ τοῦ συλλόγου,

34 3 3 τῶν ἐωνουμένων, οὐχ*
σειν 35 1 3 ταῖς] καὶ ταῖς
3 4 ἐγρήμίζον?

4 1 οὐδὲ*
τοῖς] πρὸς τοῖς

3 3 σιωπῇ-
ἐπῆλθε*

παραλαβὼν ὁ Ἀτίσιος τὸν Γάλλον αἵματος ἀνάπλεων (ἐκβιαζόμενος γὰρ ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐπλήρη) παρήγαγέ τε ἐς τοὺς ἔτι παρόντας, καὶ ἐπιδείξας αὐτόν, καὶ ἐπειπὼν ὅσα εἰκὸς ἦν, δεινῶς σφᾶς ἐξετά-
 2 ραξεν. αἰσθόμενοι οὖν τοῦτο οἱ ὑπατοὶ ἤλθον τε διὰ ταχέων (ἐγ-
 γύθεν γάρ ποθεν τοῖς πραττομένοις ἐφῆδρεον) καὶ καταφοβήσαν-
 τες αὐτούς, ὥτε καὶ χεῖρα οὐκ ὀλίγην ἔχοντες, εὐθύς τε ἐκκλησίαν
 συνήγαγον καὶ τὰ κατὰ τὸν Καίσαρα ἐπεψήφισαν, ἀντιπεῖν μὲν
 καὶ πρὸς ἐκεῖνα τῶν αὐτῶν πειρασάντων, οὐ μέντοι καὶ δυνηθέντων
 τι πράττειν.

- 37 ταῦτά τε οὖν κυρωθῆναι ἐποίησαν, καὶ μετὰ τοῦτο πικρότερα
 ἐπιτίμια τοῖς δεκάζουσί τινας ἐπέταξαν, ὥσπερ τι αὐτοὶ ἔλαττον,
 ὅτι οὐ χρήμασιν ἀλλὰ βία τὴν ἀρχὴν εἰλήφουσιν, ἁμαρτόντες.
 2 ἐπεχείρησαν μὲν γὰρ καὶ τὰ ἀναλώματα τὰ κατὰ τὴν δίαίταν ἐπὶ
 μακρότατον προηγμένα συστῆναι, καίπερ ἐς πᾶν αὐτοὶ καὶ τρυ-
 φῆς καὶ ἄβρογτος προκεχωρηκότες, ἐκωλύθησαν δὲ ὑπ' αὐτοῦ τού-
 3 του διανομοθετῆσαι. ὁ γὰρ Ὀρτήσιος φιλαναλωτῆς ἐν τοῖς μά-
 λιστα ὧν ἔπεισεν αὐτούς, τό τε μέγεθος τῆς πόλεως ἐπεξιών, καὶ
 αὐτοὺς ἐπὶ τε τῇ οἴκοι πολυτελείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ ἐς τοὺς ἄλλους μεγα-
 4 λοφροσύνῃ ἐπαινῶν, καταβαλεῖν τὴν γνώμην, ὥτε καὶ συναγωνιστῇ
 τῶν λόγων τῷ βίῳ σφῶν χρώμενος. τὴν τε γὰρ ἐναντίωσιν αἰδε-
 σθέντες, καὶ προσέτι καὶ κατοικήσαντες ψθόνῳ τινὶ τοὺς ἄλλους,
 ὧν αὐτοὶ ἐποιοῦν, δοκεῖν ἀπειρογενεῖ, ἐκόντες ἀφῆκαν τὴν ἐσθήτην.
 38 κὰν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ὁ Πομπήσιος τὸ θέατρον, ᾧ καὶ νῦν
 λαμπρυνόμεθα, καθιέρωσε, καὶ ἐν τε ἐκεῖνῳ θέαν καὶ μουσικῆς καὶ
 ἀγῶνος γυμνικοῦ κὰν τῷ ἵπποδρομῷ καὶ ἵππων ἀμίλλαν καὶ θη-
 2 ρίων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν σφαγὰς ἐποίησεν. λέοντες τε γὰρ
 πεντακόσιοι ἐν πέντε ἡμέραις ἀναλώθησαν, καὶ ἐλέφαντες ὀκτωκαί-
 δεκα πρὸς ὀπλίτας ἐμαχέσαντο. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν παραχρῆμα ἀπέ-
 θανον, οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον· ἠλεήθησαν γὰρ τινες ὑπὸ τοῦ δή-
 μου παρὰ τὴν τοῦ Πομπηίου γνώμην, ἐπειδὴ τραυματισθέντες τῆς
 3 μάχης ἐπαύσαντο, καὶ περιμόντες τάς τε προβοσκίδας ἐς τὸν οὐ-
 ρανὸν ἀνέτεινον καὶ ὠλοφύροντο οὕτως ὥστε καὶ λόγον παρασχεῖν
 ὅτι οὐκ ἄλλως ἐκ συντυχίας αὐτὸ ἐποίησαν, ἀλλὰ τοὺς τε ὄρκους
 οἷς πιστεύσαντες ἐκ τῆς Λιβύης ἐπεπεραίωντο ἐπιβοώμενοι καὶ τὸ
 4 δαιμόνιον πρὸς τιμωρίαν σφῶν ἐπικαλούμενοι. λέγεται γὰρ ὅτι οὐ
 πρότερον τῶν νεῶν ἐπέβησαν πρὶν πίστιν παρὰ τῶν ἀγόντων σφᾶς
 ἔνορκον λαβεῖν, ἢ μὴν μηδὲν κακὸν πείσεσθαι. καὶ τοῦτο μὲν εἴτ'
 ὄντως οὕτως εἴτε καὶ ἄλλως πως ἔχει, οὐκ οἶδα· ἤδη γὰρ τινες καὶ

37 2 1 τὰ κατὰ om 2 προσηγμένα 3 τούτου τοῦ δ.
 3 1 φιλανάλωτος* 2 αὐτούς om 4 3 ἐποιοῦντο*

ἐκείνο εἶπον, ὅτι πρὸς τῷ τῆς φωνῆς τῆς πατριώτιδος αὐτοὺς ἐπαύειν 5
καὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ γιγνομένων συνιᾶσιν, ὥστε καὶ ἐν ταῖς νο-
μηνίαις, πρὶν ἐς ὄψιν τοῖς ἀνθρώποις τὴν σελήνην ἐλθεῖν, πρὸς τε
ὔδωρ ἀείνων ἀφικνεῖσθαι κἀνταῦθα καθαρόν τινα σφιν ποιεῖ-
σθαι. ἤκουσα μὲν δὴ ταῦτα, ἤκουσα δὲ καὶ ἐκείνο, ὅτι τὸ θέατρον 6
τοῦτο οὐχ ὁ Πομπήιος ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ Δημήτριός τις ἀπελεύ-
θερος αὐτοῦ, ἐκ τῶν χρημάτων ὧν συστρατευόμενός οἱ ἐπεπόριστο.
ἔθεν περ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἔργου δικαιότατα αὐτῷ ἀνέθηκεν,
ἵνα μήτε κακῶς ἀκούῃ ὅτι ἐξελεύθερος αὐτοῦ ἡργυρολόγησεν ὥστε
καὶ ἐς τηλικούτον ἀνάλωμα ἐξικέσθαι.

οὐ μὴν ἀλλ' ἐν μὲν τούτοις οὐ σμικρὰ τῷ δήμῳ ὁ Πομπήιος 39
ἐχαρίσατο, τοὺς δὲ δὴ καταλόγους μετὰ τοῦ Κράσσου πρὸς τὰ
ἐψηφισμένα σφίσι ποιούμενος πλεῖστον αὐτοὺς ἐλύπησεν. καὶ τότε
δὴ οἱ πολλοὶ μετεμέλοντο καὶ τὸν τε Κάτωνα καὶ τοὺς ἄλλους ἐπή-
ρουν, ὥστε καὶ ἐκείνους διὰ τε τοῦτο, καὶ ὅτι δίκη τις λόγῳ μὲν 2
τοῖς ὑποστρατήγοις σφῶν ἔργῳ δὲ αὐτοῖς πρὸς τὰ γινόμενα παρὰ
δημάρχων τινῶν ἐπήχθη, βλῖον μὲν μηδὲν τολμᾶσαι, τὴν δὲ ἐσθλότητα
ὡς ἐπὶ συμφορᾷ μετὰ τῶν ἐκ τῆς βουλῆς στασιωτῶν ἀλλάξασθαι.
καὶ ταύτην μὲν ἐδθὺς μεταγρόντες καὶ μηδὲ προφάσεώς τινος ἐπι- 3
λαβόμενοι μετεσκεύασαντο· τῶν δὲ δημάρχων τοὺς τε καταλόγους
διαλῦσαι καὶ τὰς στρατείας αὐτῶν ἀναψηφίσαι ἐπιχειρούντων ὁ
μὲν Πομπήιος οὐκ ἠγανάκει (τούς τε γὰρ ὑπάρχους παραχρηῖμα 4
ἐξεπεπόμφει, καὶ αὐτὸς κατὰ χώραν, ὡς καὶ κωλυόμενος ἐξελθεῖν,
ἄλλως διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σίτου παρεῖναι ὀφείλων, ἡδέως ἔμε-
νεν, ἵνα τὰς τ' Ἰβηρίας ἅμα δι' ἐκείνων κατάρχη καὶ τὰ ἐν τῇ
Ῥώμῃ τῇ τε ἄλλῃ Ἰταλίᾳ δι' ἑαυτοῦ ποιήσεται), ὁ δὲ δὴ Κράσσης, 5
ἐπειδὴ μηδέτερον αὐτῷ τούτων ἐπῆρχεν, ἐπὶ τὴν ἐκ τῶν ὀπλῶν
ισχὺν ἐτράπετο. οἱ οὖν δῆμαρχοι ἰδόντες ὅτι ἡ παρρησία αὐτῶν
ἄοπλος οὖσα ἀσθενὴς πρὸς τὸ κωλύσαι τι πραχθῆναι ἦν, ἄλλως
μὲν ἐσιώπων, ἐπεφῆμιζον δὲ αὐτῷ πολλὰ καὶ ἄτοπα, ὥσπερ οὐ καὶ
τῷ δημοσίῳ δι' ἐκείνον καταρῶμενοι, καὶ τοῦτο μὲν ἐν τῷ Καπι- 6
τωλίῳ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ τὰς νομιζόμενας ἐπὶ τῇ στρατείᾳ ποιουμέ-
νον καὶ διοσημίας τινὰς καὶ τέρατα διεθρόουν, τοῦτο δὲ ἔξορμω-
μένῳ οἱ πολλὰ καὶ δεινὰ ἐπηράσαντο. ἐπεχείρησε μὲν γὰρ ὁ Ἀτῆιος
καὶ ἐς τὸ δεσποτήριον αὐτὸν ἐμβαλεῖν· ἀντιστάντων δὲ ἐτέρων δη- 7
μάρχων μάχῃ τε αὐτῶν καὶ διατριβῇ ἐγένετο, κἀν τούτῳ ὁ Κράσ-
σος ἔξω τοῦ πωμηρίου ἐξῆλθεν.

καὶ ὁ μὲν, εἴτε ἐκ συντυχίας εἴτε καὶ ἐκ τῶν ἀρῶν αὐτῶν, οὐκ

6 5 μὴ?*

39 4 2 ὡς] οὐχ ὡς?*

3 ἀλλ' ὡς δ.?

4 τὰ στιβερί*

6 4 ἢν om*

5 οὐκ ἐν

6 2 ποιούμενοι

- 40 ἐς μακρὰν ἐσφάλῃ, ὃ δὲ δὴ Καῖσαρ ἐν τῇ τοῦ Μαρκελλίνου τῇ τε Φιλίππου ὑπατεία ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσεν. οἰκοῦσι δὲ πρὸς τῷ ὠκεανῷ, καὶ στρατιώτας τινὰς Ῥωμαίους πεμφθέντας ἐπὶ σῖτον συνέλαβον, καὶ μετὰ τοῦτο τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑπὲρ ἐκείνων ἐλθόντας κατέσχον, ὅπως ἀντ' αὐτῶν τοὺς ὁμήρους σφῶν ἀπολάβωσιν.
- 2 ὃ οὖν Καῖσαρ τοὺτους μὲν οὐκ ἀπέδωκε, διαπέμψας δὲ ἄλλους ἄλλῃ, τοὺς μὲν τὰ τῶν συναφεστηκότων αὐτοῖς πορθεῖν, ἵνα μὴ συμβοηθήσωσιν ἀλλήλοις, τοὺς δὲ καὶ τὰ τῶν ἐνσπόνδων, μὴ καὶ αὐτοὶ τι παρακινήσωσι, φρουρεῖν, αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους ἤλασε, καὶ πλοῖα ἐν τῇ μεσογείᾳ, ἃ ἤκουεν ἐπιτήδεια πρὸς τὴν τοῦ ὠκεανοῦ παλίσροϊαν εἶναι, κατασκευάσας διὰ τε τοῦ Αἰγροῦ ποταμοῦ
- 4 κατεκόμισε, καὶ πᾶσαν ὀλίγον τὴν ὥραϊαν μάτην ἀνάλωσεν. αἱ τε γὰρ πόλεις ἐπ' ἐρυμνῶν χωρίων ἰδρυμέναι ἀπρόσιτοι ἦσαν, καὶ ὁ ὠκεανὸς πάσας ὥς εἰπεῖν αὐτὰς περικλύζων ἄπορον μὲν τῷ πεζῷ ἄπορον δὲ καὶ τῷ ναυτικῷ τὴν προσβολήν, καὶ πλημυρῶν καὶ ἀναφρέων, ἐν τε τῇ ἀμπώτιδι καὶ ἐν τῇ ῥαχίᾳ ἐποίει, ὥστε ἐν παντὶ τὸν Καῖσαρα γενέσθαι, μέχρις οὗ Λέκιμος Βροῦτος ταχέαις οἱ ναυσὶν ἐκ τῆς ἐνδοθεν θαλάσσης ἦλθεν. αὐτὸς μὲν γὰρ ὥς οὐδὲ ἐκείναις τι πρῶτον γνώμην εἶχεν, οἱ δὲ δὴ βάρβαροι καταφρονήσαντες τῆς τε σμικρότητος καὶ τῆς ἀσθενείας τῶν σκαφῶν ἡττήθησαν.
- 41 ταῦτα μὲν γὰρ πρὸς τὸ κοινότερον ὑπὲρ τοῦ ταχυναντεῖν ἐς τὸν τῆς παρ' ἡμῶν ναυτιλίας τρόπον ἐσκεύαστο, τὰ δὲ δὴ τῶν βαρβάρων, αἵτε ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς τοῦ ὠκεανοῦ παλίσροϊας ἐπὶ τε τοῦ ξηροῦ πολλάκις ἴστασθαι καὶ πρὸς τὴν ἄνω τε καὶ κάτω αὐτοῦ διαρροὴν ἀντικατερεῖν ὀφείλοντα, πλεῖστον σφῶν καὶ τῷ με-
- 2 γέθει καὶ τῇ καχύτῃ προεῖχεν. δι' οὖν ταῦθ' οἱ βάρβαροι, οἷα μήπω πρότερον τοιοῦτον ναυτικοῦ πεπειραμένοι, πρὸς τε τὴν ὕψιν τῶν νεῶν καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποίησαντο, καὶ εὐθὺς ναυλοχούσαις σφίσιν ἐπανάχθησαν ὥς καὶ δι' ἐλαχίστου τοῖς κοντοῖς αὐτὰς καταποντώσαντες. ἐφέροντο δὲ ἀνέμῳ καὶ πολλῷ καὶ σφοδρῷ· καὶ γὰρ ἰστία δεσμιώματα εἶχον, ὥστε πᾶσαν τὴν τοῦ
- 42 πνεύματος ἰσχνὴν ἀπλήστως ἐσδέχεσθαι. ὃ οὖν Βροῦτος, τέως μὲν ἐκεῖνο ἐπέσπερχεν, οὐδ' ἀνταναχθῆναι αὐτοῖς διὰ τε τὸ πλεῖθος καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν νεῶν τὴν τε ἐκ τοῦ πνεύματος φορὰν καὶ τὴν ἐπιβουλὴν σφῶν ἐτόλμησεν, ἀλλὰ παρσκευάζετο ὥς καὶ πρὸς τῇ γῇ τὰς προσβολὰς αὐτῶν ἀμυνόμενος καὶ τὰ σκάφη παντελῶς
- 2 ἐκλείπων. ἐπεὶ δ' ὁ τε ἄνεμος ἐξαπινάτως ἔπese καὶ τὸ κῆμα ἐστορέσθη, τὰ τε πλοῖα οὐκέθ' ὁμοίως ὑπὸ τῶν κωπῶν ἐκινεῖτο, ἀλλ'

ἄτε καὶ καταβαρῇ ὄντα κατὰ χώραν τρόπον τινὰ εἰστήκει, τότε δὴ
 θαρσύνοντας ἀντανήχθη, καὶ προσπεσὼν αὐτοῖς πολλά σφας καὶ δεινὰ
 ἀδεῶς καὶ περιπλέων καὶ διαπλέων, καὶ τότε μὲν ἐμβάλλων τινὶ 3
 τότε δὲ ἀνακρουόμενος ὅπῃ τε καὶ ἐφ' ὅσον ἤθελεν, ἐργάσατο, πολ-
 λαῖς τε πρὸς μίαν καὶ ἐτέρωθι ἴσας πρὸς ἴσας, ἔστι δ' ἣ καὶ ἐλάσ-
 σοσι πρὸς πλείονας ἀσφαλῶς προσφερόμενος. ὅπον μὲν γὰρ κρεῖτ-
 τον αὐτῶν ἐν τῇ . . ., προσηρτάτο σφισι, καὶ τὰς μὲν κατέδυνεν 4
 ἀναρρηγνύς, ἐς δὲ τὰς πολλαχόθεν μετεκβαίνων ἐς τε χεῖρας τοῖς
 ἐπιβύταις ἦει καὶ πολλοὺς ἐφόνενεν· εἰ δὲ καὶ καθ' ὅτι οὖν ἐλατ-
 τοῖτο, ὅσῳτα ἀνεχώρει, ὥστε ἐπ' αὐτῇ τὴν πλεονεξίαν αἰεὶ εἶναι.
 οἱ γὰρ βάρβαροι μῆτε τοξεία χρώμενοι, μῆτε λίθους, ὥς οὐδὲν 43
 αὐτῶν δεησόμενοι, προπαρασκευάσαντες, εἰ μὲν τίς σφισιν ὁμοσε
 ἐχώρησε, τρόπον τινὰ ἀπεμάχοντο, τοὺς δ' ὀλίγον σφῶν ἀφεστηκό-
 τας οὐκ εἶχον ὅ τι ποιήσωσιν. αὐτοὶ τε οὖν ἐπιτρώσκοντο καὶ ἀπέ- 2
 θνησκον καὶ οἱ μὴδὲ ἀμύνασθαι τινα δυνάμενοι, καὶ τὰ σκάφη τὰ
 μὲν ἀνερρήγνυτο ἐμβαλλόμενα τὰ δὲ κατεπίμπρατο ὑφαπτόμενα·
 ἄλλα ἀναδεόμενα ὥσπερ κενὰ ἀνδρῶν εἴλκετο. ὁρῶντες δὲ ταῦτα 3
 οἱ λοιποὶ ἐπιβάται οἱ μὲν ἀπεκτίγγουσιν σφας, μὴ καὶ ζῶντες ἀλώ-
 σιν, οἱ δὲ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξεπήδων, ὥς καὶ δι' ἐκείνης ἦτοι τῶν
 πολεμίων νεῶν ἐπιβησόμενοι ἢ πάντως γε οὐχ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων
 ἀπολούμενοι. προθυμίᾳ μὲν γὰρ καὶ τόλμῃ οὐδὲν αὐτῶν διέφερον, 4
 τῷ δὲ δὴ σταδίῳ τῶν σκαφῶν προδιδόμενοι δεινῶς ἤσχαλλον.
 ὅπως γὰρ δὴ μὴδ' αὐθις ποτε πνεῦμά τι ταῖς ναυσὶν ἐπιγενόμενον
 κινήσειεν αὐτάς, δορυδρέπανα πόρρωθέν σφισιν οἱ Ῥωμαῖοι ἐπέ-
 φερον, καὶ τὰ τε σχοινία αὐτῶν διέτεμον καὶ τὰ ἱστία διέσχίζον.
 πεζομαχεῖν δὲ τρόπον τινὰ ἐν πλοίοις πρὸς ναυμαχοῦντας ἀναγκα- 5
 ζόμενοι πάμπολλοι μὲν αὐτοῦ ταύτῃ ἐφθάρησαν, πάντες δὲ οἱ πε-
 ριλιπεῖς ἐάλωσαν· καὶ αὐτῶν τοὺς λογισμοτάτους ὁ Καῖσαρ ἀπο-
 σφάζας τοὺς ἄλλους ἐπώλησεν.

καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ τε Μωρίνους καὶ ἐπὶ Μενάπλους ὁμόρους 44
 σφίσιν ὄντας ἐστράτευσεν, προσκαταπλήξεν τε αὐτοὺς ἐκ τῶν προ-
 κατειργασμένων καὶ ὁμαδίως αἰρήσειν ἐλπίσας. οὐ μέντοι καὶ ἐχει-
 ρώσατό τινας· οὔτε γὰρ πόλεις ἔχοντες ἀλλ' ἐν καλύβαις διαιτώ- 2
 μενοι, καὶ τὰ τιμιώτατα ἐς τὰ λασιώτατα τῶν ὁρῶν ἀνασκευασά-
 μενοι, πολὺ πλείω τοὺς προσμίζαντάς σφισι τῶν Ῥωμαίων ἐκάκω-
 σαν ἢ αὐτοὶ ἔπαθον. ἐπεχείρησε μὲν γὰρ ὁ Καῖσαρ καὶ ἐς αὐτὰ

3 3 πρὸς ἴσας om 4 1 ...] προσμίζει ἐφ' ἑρέτο? * προσ-
 ἦρατο 43 1 3 χωρήσαι? * 2 2 καὶ οἱ] πολλοὶ? ap πεμπλη-
 θείς? * 3 ἀνερρηγνυτο κατεπίμπρατο 3 1 ἀναδεόμενα
 εἴλκετο 4 οὐχ om *

τὰ ὄρη τὴν ἕλην τέμνων προχωρῆσαι, ἀπειπὼν δὲ διὰ τε τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ διὰ τὸ πρὸς χειμῶνα εἶναι ἀπανάστη.

- 45 ἔτι δ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ ὄντος Κύντος Τιτούριος Σαβίνος ὑποστράτηγός τε ἐστάλη ἐπὶ Οὐνέλλους, ὧν ἡγεῖτο Βιριδόβις, καὶ τὰ μὲν πρῶτα καὶ πάντ' αὐτῶν κατεπλάγη, ὥστ' ἀγα-
 2 πᾶν ἂν τὸ γε ἔρμα διασώσεται, ἔπειτα δὲ αἰσθόμενός σφας θρασύτερον μὲν ἀπὸ τούτου διακειμένους, οὐ μὴν καὶ τῷ ἔργῳ δεινούς ὄντας, οἷά ποῦ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐν ταῖς ἀπειλαῖς πᾶν τὸ φοβερόν διὰ κενῆς ἐπικομποῦσιν, ἀνεθάρσυνεν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς οὐδ' οὕτως ἐτόλμησέ σφισι συνεχεῖσθαι (τῷ γὰρ πλήθει
 3 πολὺ κατείργετο), πρὸς δὲ δὴ τὸ τάφρευμα τὸ αὐτοῦ μετεώρου τοῦ χωρίου ὄντος ὑπεράγεται αὐτοὺς ἀπερὶσκέπτως προσβαλεῖν. τῶν γὰρ συμμάχων τινὰ ὁμοφωνοῦντά σφισιν ὑπὸ τὴν ἐσπέραν ὡς αὐτόμολον πέμψας, ἔπεισεν αὐτοὺς ὅτι ὁ τε Καῖσαρ ἐπαικῶς εἶη...
 4 καὶ οὕτω πιστεύσαντες ἀπερὶσκέπτως ἐκείνοι (πάντ' γὰρ τι διακορεῖς καὶ τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ποτοῦ ἦσαν) εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, μὴ καὶ φθάσασί σφας φυγόντες, ὥρμησαν, καὶ ἔδει γὰρ μὴδὲ πυρφόρον τῷ λόγῳ αὐτῶν σωθῆναι, φεύγοντα καὶ ξύλα τὰ μὲν ἀράμενοι τὰ δὲ ἐφελκόμενοι ὡς καὶ καταπρήσοντες αὐτούς,
 5 πρὸς τε τὸ ὄρηον προσέβαλον καὶ σπονδῇ προσανέβαινον, μηδενὸς σφισιν ἐναντιομένου. ὁ γὰρ Σαβίνος οὐκ ἐκινήθη πρὶν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας αὐτοῦ τοὺς πλείους αὐτῶν γενέσθαι. τότε δὲ ἐπικατέδραμέ σφισιν ἀπανταχόθεν ἅμα ἀπροσδόκητος, καὶ τοὺς πρώτους
 6 ἐκπλήξας κατήραξε κατὰ τοῦ πρηνοῦς ἀπαντας, κἀνταῦθα αὐτοὺς ἐν τῇ ἀναστροφῇ περὶ τε ἀλλήλοις καὶ περὶ τοῖς ξύλοις σφαλλομένους κατέκοψεν οὕτως ὥστε μηδένα αὐτῶν μηδὲ τῶν ἄλλων ἔν
 7 ἀντάραι. ἅπληστοι γὰρ ἀλογίστως οἱ Γαλάται ἐς πάνθ' ὁμοίως ὄντες οὔτε τὸ φαρσοῦν σφῶν οὔτε τὸ δεδιὸς μετριάζουσιν, ἀλλ' ἐκ τε τούτου πρὸς δειλίαν ἀνέλιπτον καὶ ἐξ ἐκείνου πρὸς θάρσος προπετιὲς ἐκπίπτουσιν.

- 46 ὑπὸ δὲ δὴ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ ὁ Κράσσος ὁ Πούπλιος, τοῦ Μάρκου παῖς, τὴν Ἀκνιτανίαν ὀλίγον πᾶσαν κατεστρέψατο. Γαλάται γὰρ καὶ αὐτοὶ ὄντες τῇ τε Κελτικῇ προσοικοῦσι καὶ παρ' αὐτὸ
 2 τὸ Πυρηναῖον ἐς τὸν ὠκεανὸν καθήκουσιν. ἐπὶ οὖν τούτους ὁ Κράσσος στρατεύσας Ἀπιάτας τε μάχῃ ἐκράτησε καὶ πολιορκίᾳ ἔλεν, ὀλίγους μὲν ἐν ὁμολογίᾳ τινὶ ἐξ ἀπάτης ἀποβαλὼν, ἰσχυρῶς δὲ
 3 σφας καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἀμυνόμενος. καὶ ἑτέρους τινὰς ἰδὼν

2 6 αὐτῆς? *

τοτε ἔρμα
 6 2 ξυλίοις

45 1 2 οὐνεσίου

3 1 αὐτοῦ ἢ μετ.

7 3 τούτου] τοῦ *

ἰδουῖς

4 1 τοι *

46 2 3 ἀπιάτης

3 ὡς τὰ πάν-

5 1 ἀνέβαινον? *

3 1 ἀμυνόμενος *

ἡθροισμένους τε καὶ στρατιώτας ἐκ τῆς Ἰβηρίας Σερωσείους ἔχον-
τας, καὶ μετ' αὐτῶν στρατηγικώτερον ἢ προπετέστερον τῷ πολέμῳ
χρωμένους ὥς καὶ τῇ ἀπορίᾳ τῶν τροφῶν δι' ὀλίγου σφῶν ἐκ τῆς
γῆς ἐκχωρησόντων, προσεποίησάτο τε αὐτοὺς δεδιέναι, καὶ κατα-
φρονηθεῖς οὐχ ὑπηγάγετο μὲν οὐδ' ὥς ἐς χεῖράς οἱ ἔλθειν, ἀδεῶς
δ' ἐς ὕστερον ἔχονσί σφισι προσέβαλεν ἑξαίτης ἀνέλιπτος. καὶ 4
ταύτη μὲν ἥ προσέμιξεν οὐδὲν εἰργάσατο (ἐπεκδραμόντες γὰρ οἱ
βάρβαροι ἰσχυρῶς ἡμύνοντο), ἐνταῦθα δὲ δὴ τῆς δυνάμεως αὐτοῖς
οὐσῆς περιέπεμψέ τις ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα τοῦ στρατοπέδου σφῶν,
καὶ τοῦτό τε ἔρημον ἀνδρῶν κατέσχευ, καὶ τοῖς μαχομένοις δι' αὐ-
τοῦ κατὰ νότον ἐπεγένετο. καὶ οὕτως ἐκείνοι τε πάντες ἐφθάρη-
σαν, καὶ οἱ λοιποὶ πλὴν ὀλίγων ἀκοντὶ ὠμολόγησαν.

ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει ἐπράχθη, χειμαζόντων δὲ τῶν Ρω- 47
μαίων ἐν τῇ φίλῃ Τέγκηροί τε καὶ Οὐσιπέται, Κελτικὰ γένη, τὸ 699
μὲν τι καὶ πρὸς Σουήβων ἐκβιασθέντες τὸ δὲ καὶ πρὸς τῶν Γαλα-
τῶν ἐπικληθέντες, τὸν τε Ῥῆνον διέβησαν καὶ ἐς τὴν τῶν Τριση-
ρων ἐνέβαλον. κἀνταῦθα τὸν Καίσαρα ἐδρόντες καὶ φοβηθέντες 2
ἐπεμψαν πρὸς αὐτὸν σπονδὰς τε ποιοῦμενοι καὶ χώραν αἰτοῦντες,
ἥ σφίσι γε ἐπιτραπῆναι τινα ἀξιοῦντες λαβεῖν. ὥς δ' οὐδεὶς ἔτυ-
χον, τὸ μὲν πρῶτον ἐθέλονται οἴκαδε ἐπανήξιν ὑπέσχοντο καὶ δια-
χωρῆν ἡτήσαντο· ἔπειτα δὲ ἰππείας αὐτοῦ ὀλίγους προσιόντας ἰδόν- 3
τες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ σφῶν ὄντες κατεφρόνησάν τε αὐτῶν καὶ μετέ-
γνωσαν, καὶ τούτου ἐπισχόντες τῆς πορείας ἐκείνους τε μὴ προσ-
δεχομένους ἐκάκωσαν, καὶ ἐπαρθέντες ἐπὶ τούτῳ εἶχοντο τοῦ πολέ-
μου. καὶ αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι καταγνόντες πρὸς τε τὸν Καίσαρα 48
καὶ παρὰ τὴν γνώμην σφῶν ἦλθον, καὶ ἐδέοντο αὐτοῦ συγγνώμην
σφισι, τὴν αἰτίαν ἐς ὀλίγους τρέποντες. ὁ δὲ τούτους μὲν ὥς καὶ
ἀπόκρισιν τινα αὐτοῖς οὐκ ἐς μακρὰν δώσω κατέσχευ, ὁρμήσας 2
δὲ ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἐν ταῖς σκηναῖς ὄντας ἐπέστη τέ σφισι μεσημ-
βριάζουσι καὶ μηδὲν πολέμιον, αἵτε ἐκείνων παρ' αὐτῷ ὄντων, ὑπο-
τοπουμένοις, καὶ ἐσπηδήσας ἐς αὐτοὺς ἀμυλληθεῖς τῶν πεζῶν, οὐδὲ
τὰ ὅπλα ἀνελέσθαι φθάσαντας, ἀλλὰ καὶ περὶ ταῖς ἀμάξαις ὑπό 12
τε τῶν γυναικῶν καὶ ὑπὸ τῶν παίδων ἀναμῖξ ὄντων ταραττομένους,
κατεφόνευσεν. τοὺς τε ἰππείας ἀπόντας τότε, αἵτε καὶ παραχρῆμα, 3
ὥς ἐπύθοντο τὸ γεγονός, πρὸς τε τὰ οἰκεῖα ἦδη ὁρμήσαντας καὶ
πρὸς Σουάμβρους ἀποχωρήσαντας, πέμψας ἐξήτησεν, οὐχ ὅτι καὶ
ἐκδοθήσεσθαι σφας προσεδόκησεν (οὐ γάρ ποιν οὕτως οἱ πέραν
τοῦ Ῥῆνου τοὺς Ῥωμαίους ἐφοβοῦντο ὥστε καὶ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν

4 5 κατέσχεον*
ταῖς

47 3 3 καὶ
2 ἥδη*

ἀπορίας

48 2 5 καίπερ

- ἀκούειν) ἀλλ' ὅπως ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ καὶ ἐκείνον διαβαίη.
 4 αὐτός τε γὰρ, ὃ μηδεὶς πω πρότερον τῶν ὁμοίων οἱ ἐπεποιήκει, δι-
 νῶς προῦσαι ἐγλίχeto, καὶ τοὺς Κελτοὺς πόρρωθεν ἐκ τῆς Γαλατίας
 ἀνείρξειν, ἅτε καὶ ἐς τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐσβαλὼν, προσεδόκησεν.
 ὡς οὖν οὕτε οἱ ἵππεῖς ἐξεδίδοντο, καὶ οἱ Οὐβιοὶ ὁμοροὶ τε τοῖς
 Συγάμβροις οἰκοῦντες καὶ διάφοροι αὐτοῖς ὄντες ἐπεκαλέσωντο
 5 αὐτόν, διέβη μὲν τὸν ποταμὸν γεφυρώσας, εὐρὼν δὲ τοὺς τε Συ-
 γάμβρους ἐς τὰ ἐρυμνὰ ἀνακεκομισμένους καὶ τοὺς Σονήβους συ-
 στρεφομένους ὡς καὶ βοηθήσονται σφισιν ἀνεχώρησεν ἐντὸς ἡμε-
 ρῶν εἴκοσιν.
- 49 ὃ δὲ δὴ Ῥῆνος ἀναδίδωσι μὲν ἐκ τῶν Ἀλπεων τῶν Κελτικῶν,
 ὀλίγον ἔξω τῆς Ραιτίας, προχωρῶν δὲ ἐπὶ δυσμῶν ἐν ἀριστερᾷ μὲν
 τὴν τε Γαλατίαν καὶ τοὺς ἐποικούντας αὐτήν, ἐν δεξιᾷ δὲ τοὺς
 2 Κελτοὺς ἀποτέμνεται, καὶ τελευτῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν ἐμβάλλει. οὗ-
 τος γὰρ ὁ ὅρος, ἀφ' οὗ γε καὶ ἐς τὸ διάφορον τῶν ἐπικλήσεων
 ἀφίχοντο, δεῦρο αἰεὶ νομίζεται, ἐπεὶ τό γε πᾶν ἀρχαῖον Κελτοὶ ἐκά-
 τεροι οἱ ἐπ' ἀμφοτέρω τοῦ ποταμοῦ οἰκοῦντες ὠνομάζοντο.
- 50 ὃ οὖν Καῖσαρ τὸν τε Ῥῆνον πρῶτος τότε Ῥωμαίων διέβη, καὶ
 ἐς Βρεττανίαν μετὰ ταῦτα, τοῦ τε Πομπηίου καὶ τοῦ Κράσσου
 2 ὑπατευνόντων, ἐπεραιώθη. ἡ δὲ δὴ χώρα αὕτη ἀπέχει μὲν τῆς
 ἡπείρου τῆς Βελγικῆς κατὰ Μωρίους σταδίους πεντήκοντα καὶ τε-
 τρακοσίους τὸ συντομώτατον, παρῇ καὶ δὲ παρὰ τε τὴν λοιπὴν Γα-
 λατίαν καὶ παρὰ τὴν Ἰβηρίαν ὀλίγον πᾶσαν, ἐς τὸ πέλαγος ἀνατεί-
 3 ρουσα. καὶ τοῖς μὲν πᾶν πρώτοις καὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων
 οὐδ' ὅτι ἔστιν ἐγγινώσκετο, τοῖς δὲ ἔπειτα ἐς ἀμφισβήτησιν εἴτε
 ἡπείρος εἴτε καὶ νῆσος εἴη ἀφίκετο· καὶ πολλοῖς ἐφ' ἐκάτερον, εἰ-
 δόσι μὲν οὐδὲν ἅτε μήτ' αὐτόπταις μήτ' αὐτηκόοις τῶν ἐπιχωρίων
 γενομένοις, τεκμαιρομένοις δὲ ὡς ἕκαστοι σχολῆς ἢ καὶ φιλολογίας
 4 εἶχον, συγγέγραπται. προΐοντος δὲ τοῦ χρόνου πρότερόν τε ἐπ'
 Ἀγρικόλου ἀντιστρατήγου καὶ νῦν ἐπὶ Σεβήρου αὐτοκράτορος νῆσος
 οὐσα σαφῶς ἐλήλεγκται.
- 51 ἐς ταύτην οὖν τότε ὁ Καῖσαρ, ἐπειδὴ τὰ τε ἄλλα τὰ τῶν Γα-
 λατῶν ἡσύχαζε καὶ τοὺς Μωρίους προσεποίησατο, ἐπεθύμησε δια-
 βῆναι. καὶ τὸν μὲν διάπλουν καθ' ὃ μάλιστα ἐχρῆν μετὰ τῶν πε-
 ζῶν ἐποιήσατο, οὐ μόντοι καὶ ἡ ἔδει προσέσχεν· οἱ γὰρ Βρεττανοὶ
 τὸν ἐπίπλουν αὐτοῦ προπνυθόμενοι τὰς κατάρσεις ἀπάσας τὰς πρὸς
 2 τῆς ἡπείρου οὐσας προκατέλαβον. ἄκραν οὖν τινὰ προέχουσαν
 περιπελεύσας ἐτέρωσε παρεκομίσθη· ἀνταῦθα τοὺς προσμύζαντας

4 3 ἐσβαλεῖν

4 καὶ ξούβιοι

49 1 1 κελτιβήρων

50 2 4 ἐς τε τὸ

3 1 πρώτοις] παλαιοῖς Xiphilinus

51 1 5 πρό*

οἱ ἐς τὰ τεράγῃ ἀποβαίνοντι νικήσας, ἔφθη τῆς γῆς κρατήσας πρὶν τὴν πλείω συμβολήθειαν ἐλθεῖν, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ἐκείνους προσβαλόντας ἀπεώσατο. καὶ ἔπιπτον μὲν οὐ πολλοὶ τῶν βαρβάρων 3 (ἄρματηλάται τε γὰρ ὄντες καὶ ἵππεῖς ῥαδίως τοὺς Ῥωμαίους, μηδέπω τοῦ ἵππικοῦ αὐτοῖς παρόντος, διέφυγον), ἐκπλαγέντες δὲ πρὸς τε τὰ ἐκ τῆς ἡπείρου περὶ αὐτῶν ἀγγελλόμενα, καὶ ὅτι περαιωθῆναι τε ὅλως ἐτόλμησαν καὶ ἐπιβῆναι τῆς χώρας ἡδυνήθησαν, πέμπονσι πρὸς τὸν Καῖσαρα τῶν Μισρηνίων τινάς, φίλων σφίσιν ὄντων, ἐπικηρυκνεύμενοι. καὶ τότε μὲν ὁμήρους αἰτήσαντι αὐτῶ δοῦναι ἡθέλησαν, πονησάντων δὲ ἐν τούτῳ τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ χειμῶνος 52 καὶ τῷ παρόντι ναυτικῷ καὶ τῷ ἀφικνουμένῳ καὶ μετέγνωσαν, καὶ ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς οὐκ ἐπέθεντο αὐτοῖς (τὸ γὰρ στρατόπεδον ἰσχυρῶς ἐφυλάσσετο), δεξάμενοι δὲ τινὰς ὡς καὶ ἐς φίλιαν τὴν χώ- 2 ραν σφῶν πρὸς κομιδὴν τῶν ἐπιτηδείων πεμφθέντας, αὐτοὺς τε πλὴν ὀλίγων ἔφθειραν (ὁ γὰρ Καῖσαρ διὰ ταχέων τοῖς λοιποῖς ἐπήμυνε) καὶ μετὰ τοῦτο καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἔρμα αὐτῶν προσέβαλον. καὶ ἔπραξαν μὲν οὐδέν, ἀλλὰ καὶ κακῶς ἀπήλλαξαν· οὐ μόντοι καὶ ἐς ὁμολογίαν ἦλθον πρὶν πολλάκις σφαλῆναι. καὶ γὰρ ὁ Καῖσαρ 3 ἄλλως μὲν οὐκ εἶχε γνώμην σπείσεσθαι σφίσιν· ἐπεὶ δὲ ὁ τε χειμὼν προσήει, καὶ οὐκ ἱκανὴν τὴν παροῦσαν δύναμιν περιεβέβλητο ὥστε καὶ ἐν αὐτῷ πολεμῆσαι, ἢ τε κομιζομένη ἔσφαλτο, καὶ οἱ Γαλάται πρὸς τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ ἐνεωτέρισαν, καὶ ἄκων αὐτοῖς συνηλλάγη, ὁμήρους καὶ τότε πλείους αἰτήσας μὲν, λαβὼν δὲ ὀλίγους.

καὶ ὁ μὲν ἐς τὴν ἡπειρον ἀναπλεύσας τὰ ταραχθέντα καθί- 53 στατο, μηδὲν ἐκ τῆς Βρετανίας μήτε ἑαυτῷ μήτε τῇ πόλει προσκετησάμενος πλὴν τοῦ ἐστρατενκέαι ἐπ' αὐτοὺς δόξαι. τούτῳ γὰρ καὶ αὐτὸς ἰσχυρῶς ἐσεινύνετο καὶ οἱ οἴκοι Ῥωμαῖοι θαυμασιῶς ἐμεγαλόνοντο· ἐμφανῇ τε γὰρ τὰ πρὶν ἄγνωστα καὶ ἐπιβατὰ τὰ 2 πρόσθεν ἀνήκουστα ὁρῶντές σφισι γεγονότα, τὴν τε μέλλουσαν ἐξ αὐτῶν ἐλπίδα ὡς καὶ παροῦσαν ἔργῳ ἐλάμβανον, καὶ πάνθ' ὅσα καταπράξειν προσεδέχοντο, ὡς καὶ ἔχοντες ἤδη ἡγάλλοντο.

καὶ οἱ μὲν διὰ ταῦτα ἱερομηνίας ἐπὶ εἵκοσιν ἡμέρας ἀγαγεῖν ἐψηφίσαντο· ἐν ᾧ δ' ἐκεῖνα ἐγίνετο, καὶ ἡ Ἰβηρία ἐκινήθη, διὸ 54 καὶ τῷ Πομπηίῳ προσετάχθη. ἐπαναστάντες γάρ τινες καὶ Ῥαγκαίους προστησάμενοι μάχῃ μὲν ὑπὸ τοῦ Νέπωτος τοῦ Μετέλλου, ἀπαράσκενοι ἔτ' ὄντες, ἡττήθησαν, πολιορκοῦντι δ' αὐτῷ Κλοννίαν 2 ἐπελθόντες ἀμείρους ἐγένοντο, καὶ ἐκείνην μὲν περιεποίησαντο, ἐτέρῳ δὲ ἐσφύλησαν, οὐ μὴν ὥστε καὶ δι' ὀλίγον δουλωθῆναι. τῷ

γὰρ πλήθει πολὺ τῶν ἐναντίων περιῆσαν, ὥστε καὶ τὸν Νέπωτα ἀπαῖν ἂν τὴν ἡσυχίαν ἀκινδύνως ἄγῃ.

- 55 κατὰ δὲ δὴ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ ὁ Πτολεμαῖος, καί-
 τοι τῶν Ῥωμαίων τὴν τε ἐπικουρίαν ἀπειρηγισμένων καὶ πρὸς τὰς
 δωροδοκίας τὰς ὑπ' αὐτοῦ γενομένας δεινῶς ἔτι καὶ τότε διαχειμέ-
 2 ρων, κατήχθη καὶ τὴν βασιλείαν ἐκομίσατο. ἔπραξαν δὲ τοῦτο ὁ
 τε Πομπήιος καὶ ὁ Γαβίνιος· τοσοῦτον γὰρ αἱ τε δυναστεῖαι καὶ
 αἱ τῶν χρημάτων περιουσίαι καὶ παρὰ τὰ ψηφίσματα τὰ τε τοῦ
 3 δήμου καὶ τὰ τῆς βουλῆς ἴσχυσαν, ὥστε ἐπιστείλας μὲν ὁ Πομ-
 πῆιος τῷ Γαβίνῳ τῆς Συρίας τότε ἄρχοντι, στρατεύσας δὲ ἐκεῖνος,
 ὁ μὲν τῇ χάριτι ὁ δὲ τῇ δωροληψίᾳ καὶ ἄκοντος αὐτὸν τοῦ κοινοῦ
 κατήγαγον, μηδὲν μῆτε ἐκείνου μῆτε τῶν τῆς Σιβύλλης χρησμῶν
 4 φροντίσαντες. καὶ ἐκρίθη μὲν ὕστερον ἐπὶ τούτῳ ὁ Γαβίνιος, οὐχ
 ἐάλω δὲ διὰ τε τὸν Πομπήιον καὶ διὰ τὰ χρήματα· οὕτω γάρ που
 τὰ πράγματα τοῖς τότε Ῥωμαίοις συνεκέχυτο ὥστε ἀπὸ πολλῶν ὧν
 ἐδωροδόκησε σμικρὰ ἄττα τῶν τε ἀρχόντων τινὲς καὶ τῶν δικα-
 στῶν παρ' αὐτοῦ λαβόντες οὔτε τοῦ προσήκοντός τι προετίμησαν,
 καὶ προσέει καὶ τοὺς ἄλλους κακουργεῖν ὑπὲρ χρημάτων ἐξεδίδαξαν
 5 ὥς καὶ τὴν τιμωρίαν ῥαδίως ἐξωνεῖσθαι δυναμένους. τότε μὲν οὖν
 διὰ ταῦτα ἀφείθη, αὐτῆς δὲ ἐπὶ τε ἐτέροις τισί, καὶ ὅτι πλέον ἢ
 μυριάς ἐκ τῆς ἀρχῆς μυριάδας ἤρπασε, κριθεὶς ἐάλω. καὶ ἐκείνῳ
 τε τοῦτο παραδοξότατον συνέβη (τῆς τε γὰρ προτέρας δίκης διὰ
 τὰ χρήματα ἀπελύθη, καὶ ἐπὶ τούτοις δι' ἐκείνην ὅτι μάλιστα κατ-
 6 ἐδικάσθη) καὶ τῷ Πομπήῳ, ὅτι τὸ μὲν πρότερον, καίτοι πόρρω
 που ὢν, ἐρρούσατο τὸν Γαβίνιον διὰ τῶν ἐταίρων, τότε δὲ ἐν τε
 τῷ προασιεῖ ὢν καὶ τρόπον τινὰ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ αὐτῷ
 παρῶν οὐδὲν ἤνυσεν.

- 56 ἔσχε δὲ ὧδε. ὁ Γαβίνιος πολλὰ μὲν καὶ τὴν Συρίαν ἐκάκωσεν,
 ὥστε καὶ τῶν ληστικῶν, ἃ καὶ τότε ἤκμαζε, πολὺ πλείω σφίσι λυ-
 μήρασθαι, πάντα δὲ δὴ τὰ αὐτόθεν λήμματα ἐλάχιστα εἶναι νομί-
 2 σας τὸ μὲν πρῶτον ἐνόει καὶ παρεσκευάζετο ὥς καὶ ἐπὶ τοὺς Πάρ-
 θους τὸν τε πλοῦτον αὐτῶν στρατεύσων. τοῦ γὰρ Φραάτου ὑπὸ
 τῶν παίδων δολοφονηθέντος Ὀρώδης τὴν τε βασιλείαν αὐτοῦ διε-
 δέξατο, καὶ Μιθριδάτην τὸν ἀδελφὸν ἐκ τῆς Μηδίας, ἧς ἤρχεν,
 ἐξέβαλεν· καὶ ὃς καταφυγὼν πρὸς τὸν Γαβίνιον ἀνέπεισεν αὐτὸν
 3 συμπαῤῥαίαι οἱ τὴν κάθοδον. ἐπεὶ μέντοι ὁ Πτολεμαῖος μετὰ τῶν
 τοῦ Πομπηίου γραμμμάτων ἦλθε, καὶ πολλὰ μὲν αὐτῷ πολλὰ δὲ
 καὶ τῷ στρατῷ χρήματα τὰ μὲν ἤδη παρέξεν, τὰ δ' ἂν καταχθῇ

δώσειν ὑπέσχετο, τὰ τε τῶν Πάρθων εἶασε καὶ ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον
 ἤπειλθῃ, καίπερ ἀπαγορεύοντος μὲν τοῦ νόμου μήτε ἐς τὴν ὑπερο- 4
 ρίαν τοὺς ἄρχοντας τινῶν ἀποδημεῖν μήτε πολέμους ἀφ' ἑαυτῶν
 ἀναιρεῖσθαι, ἀπειρηκότος δὲ καὶ τοῦ δήμου τῆς τε Σιβύλλης μὴ
 καταχθῆναι τὸν ἄνδρα. ἀλλ' ὅσῳ γὰρ ἐκωλύετο ταῦτα, τόσῳ πλείο-
 νος αὐτὰ ἀπημιόλῃσεν. καταλιπὼν οὖν ἐν τῇ Συρίᾳ Σισένναν τε 5
 τὸν υἱὸν κομιδῇ νέον ὄντα καὶ στρατιώτας μετ' αὐτοῦ πάνν ὀλί-
 γους, τὴν μὲν ἄρχὴν ἐφ' ἧς ἐτίετατο τοῖς λησταῖς ἔτι καὶ μᾶλλον
 ἐξέδωκεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Παλαιστίνην ἐλθὼν τὸν τε Ἀριστόβου- 6
 λον (διαδορὰς γὰρ ἐκ τῆς Ῥώμης ὑπετάραττέ τι) συνέλαβε καὶ τῷ
 Πομπηίῳ ἔπεμψε, καὶ φόρον τοῖς Ἰουδαίοις ἐπέταξε, καὶ μετὰ
 τοῦτο καὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἐνέβαλεν. ἦρχε δὲ τότε τῶν Αἰγυπτίων 57
 ἡ Βερενίκη, καὶ ἐπιεικὲς μὲν οὐδὲν πρὸς τὸν ..., καίτοι φοβουμένη
 τοὺς Ῥωμαίους, ἔπραξε, Σέλευκον δὲ τινα, ὡς καὶ ἐκ τοῦ βασιλείου
 γένους τοῦ ποτὲ ἐν τῇ Συρίᾳ ἀνθίσαντος ὄντα, μεταπέμψασα ἄν-
 δρα τε ἐπεγράψατο καὶ κοινωνὸν τῆς τε βασιλείας καὶ τοῦ πολέ-
 μου ἐποιήσατο. ὡς δὲ ἐκεῖνος ἐν οὐδενὸς μοίρα ὢν ἐωρᾶτο, τοῦ 2
 τὸν μὲν ἀπέκτεινεν, Ἀρχέλαον δὲ τὸν τοῦ Ἀρχελαίου τοῦ πρὸς τὸν
 Σύλλαν αὐτομολήσαντος, δραστήριόν τε ὄντα καὶ ἐν τῇ Συρίᾳ τὴν
 δαίταν ἔχοντα, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπηγάγετο. ὁ γὰρ Γαβίνιος ἐδύ-
 νατο μὲν ἀρχόμενον τὸ δεινὸν παῦσαι (τὸν γὰρ Ἀρχέλαον προῦπο-
 τοπήσας συνέλαβε, καὶ ἐμέλλεν ἐκ τούτου μηδὲν ἔτ' ἔργον ἔξειν),
 φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ ἐλάττω διὰ τοῦτο παρὰ τοῦ Πτολεμαίου τῶν 3
 ὁμολογημένων οἱ χρημάτων, ὡς οὐδὲν ἀξιόλογον πεποιηκώς, λάβοι,
 καὶ ἐλπίσας ἔτι καὶ πλείω πρὸς τε τὴν δεινότητα καὶ πρὸς τὴν δό-
 ξαν τὴν τοῦ Ἀρχελαίου χρηματιεῖσθαι, καὶ προσέτι καὶ ἄλλα παρ'
 αὐτοῦ ἐκείνου συχνὰ λαβὼν, ἐθελοντῆς αὐτὸν ὡς καὶ διαδράντα
 ἀφῆκεν. καὶ οὕτως ἐς μὲν τὸ Πηλοῦσιον ἀφίκετο μηδενὸς ἔναν- 58
 τιουμένον, προῖων δὲ ἐντεῦθεν δόξα διηρημένῳ τῷ στρατῷ τοὺς
 Αἰγυπτίους ἀπαντήσαντάς οἱ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐνίκησε, καὶ μετὰ
 τοῦτ' αὖθις ἐν τε τῷ ποταμῷ ναυσὶ καὶ τῇ γῇ ἐκράτησεν· οἱ γὰρ
 Ἀλεξανδρεῖς θρασύνεσθαι μὲν πρὸς πάντα ἰκανώτατοι καὶ ἐκλαλῆ-
 σαι πᾶν ὃ τι ποτ' ἂν ἐπέλθῃ σῆσι προπετέστατοι πεφύκασι, πρὸς 2
 δὲ δὴ πόλεμον τὰ τε δεινὰ αὐτοῦ φλανρότατοί εἰσι, καίπερ ἐν ταῖς
 στάσεσι, πλείσταις δὴ καὶ μεγίσταις παρ' αὐτοῖς γιγνομέναις, διὰ
 φόβων τε αἰὲ χωροῦντες καὶ τὸ ζῆν παρ' οὐδὲν πρὸς τὴν αὐτίκα
 φιλονεικίαν τιθέμενοι, ἀλλὰ καὶ ὥσπερ τι τῶν ἀρίστων ἀναγκαιό-
 τατον τὸν ἐν αὐταῖς ὀλεθρον διώκοντες. νικήσας οὖν αὐτοὺς ὁ 3

57 1 2 ...] καιρόν? an πατέρα?
 ὡς 2 5 ἀρ. ἢ ἀναγκαιοτάτων?

24 ἐπηγάγετο

58 1 1 ἐς]

Γαβίνιος, καὶ ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν Ἀρχέλαον φρονέσας, ἐγχορτῆς τε τῆς Αἰγύπτου πάσης παραχορῆμα ἐγένετο καὶ τῷ Πτολεμαίῳ αὐτὴν παρέδωκεν.

καὶ ὁ μὲν τὴν τε θυματέρα καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πρώτους καὶ πλουσιωτάτους, ἅτε καὶ χρημάτων πολλῶν δεόμενος, ἀπέκτεινεν·
 59 Γαβίνιος δὲ ἐκείνον μὲν οὕτω κατήγαγεν, οὐ μέντοι καὶ οἴκαδε περὶ τῶν πραχθέντων ἐπέστειλεν, ἵνα μὴ καὶ αὐτὰγγελός σφισιν ὢν παρηγομήσει γένηται. ἀλλ' οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν τηλικούτο πρᾶγμα
 2 κρουθῆναι, εὐθύς τε αὐτὸ ὁ δῆμος ἐπύθετο· καὶ ἐπειδὴ καὶ οἱ Σύροι πολλὰ τοῦ Γαβίνιου, ἄλλως τε καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ δεινῶς ὑπὸ τῶν ληστῶν κακωθέντες, κατεβόησαν, οἱ τε τελῶναι μὴ
 3 δυνηθέντες τὰ τέλη δι' αὐτοὺς ἐσπραῖσαι συχνὰ ἐπωφείλησαν, ὥργίζοντο καὶ γνώμης τε ἐποιούντο καὶ ἐτοιμῶς εἶχον καταψηφίσασθαι αὐτοῦ. καὶ γὰρ ὁ Κικέρων τὰ τε ἄλλα ἰσχυρῶς ἐτήγε, καὶ
 60 συνεβούλευε σφισι τὰ Σιβύλλεια ἔπη αὐθις ἀναγνῶναι, προσδοκῶν ἐγγεγράφαι τινὰ ἐν αὐτοῖς τιμωρίαν ὅταν παραβαθῇ. ὁ οὖν Πομπήιος ὁ τε Κράσσος ὑπάτενόν τε ἔτι, καὶ ὁ μὲν ἑαυτῷ βοηθῶν, ὁ δὲ τὴν τε ἐκείνου χάριν καὶ ἅμα καὶ χρήματα παρὰ τοῦ Γαβίνιου πεμφθέντα οἱ λαβῶν, ἐκ τε τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ αὐτοῦ διεδικαίουν, καὶ ἄλλα τε καὶ φηγάδα τὸν Κικέρωνα ἀποκαλοῦντες οὐδὲν ἐπεψή-
 2 γισαν. ὥς μέντοι ἐκεῖνοί τε ἐκ τῆς ἄρχῃς ἀπηλλάγησαν καὶ αὐ-
 700 τοὺς ὁ τε Δομίτιος ὁ Λούκιος καὶ Ἀππίος Κλαύδιος διεδέξαντο, γινώμει αὐθις πολλὰ ἐλέχθησαν, καὶ κατὰ τοῦ Γαβίνιου αἱ πλείους
 3 ἐγένοντο· ὁ τε γὰρ Δομίτιος ἐχθρὸς τῷ Πομπηίῳ δια τε τὸ σπουδαρχῆσαι καὶ διὰ τὸ παρὰ γνώμην αὐτοῦ ἀποδειχθῆναι ὢν, καὶ ὁ Κλαύδιος, καίπερ προσήκων οἱ, ὅμως τοῖς τε πολλοῖς χαρίσασθαι τι ὑπὸ δημαγωγίας ἐθείλσας, καὶ παρὰ τοῦ Γαβίνιου δωροδοκή-
 4 καὶ αὐτὸν καὶ ἐκεῖνο δεινῶς ἐπίσειν, ὅτι προπεμφθέντα τινὰ ὑπὸ τοῦ Κράσσου ὑποστράτηγον ἐπὶ τῇ τῆς ἄρχῃς αὐτοῦ διαδοχῇ οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ' ὥσπερ ἀθάνατον τὴν ἡγεμονίαν εἰληφὼς κατεῖχεν αὐτήν. ἔδοξεν οὖν σφίσι τὰ τῆς Σιβύλλης ἔπη ἀναγνωσθῆναι, καί-
 61 περ ἀντειπόντος τοῦ Πομπηίου. καὶ τούτῳ ὁ Τίβερις, εἴτ' οὖν ὁμβρῶν ἄνω που ὑπὲρ τὴν πόλιν ἔξαισίῳ γενομένων, εἴτε καὶ σφοδροῦ πνεύματος ἐκ τῆς θαλάσσης τὴν ἐκροὴν αὐτοῦ ἀνακόψαντος, εἴτε καὶ μᾶλλον, ὥς ὑπωπτεύετο, ἐκ παρασκευῆς δαίμονιον τινός, τοσοῦτος ἔξαπινάῳς ἐρρήνῃ ὥστ' ἐν πᾶσι μὲν τοῖς πεδίοις τοῖς ἐν τῷ ἄστει οὐσι πελαγίσαι, πολλὰ δὲ καὶ τῶν μετεωροτέρων καταλα-

59 2 1 αὐτός

60 1 1 ὅτι παρεβάνθη*

3 3 ἐπ' om*

4 1 ἐπίσειν

61 1 3 τοσοῦτοι*

βεῖν. αἱ τε οὖν οἰκίαι (ἐκ πλίνθων γὰρ συνφοδομημέναι ἦσαν) ²
 διάβροχοί τε ἐγένοντο καὶ κατερράγησαν, καὶ τὰ ὑποζύγια πάντα
 ὑποβρύχια ἐφθάρη. τῶν τε ἀνθρώπων ὅσοι μὴ ἐφθάρησαν πρὸς τὰ
 πάντῃ ὑψηλὰ ἀναφυγόντες, οἱ μὲν ἐν ταῖς τέγαις οἱ δὲ καὶ ἐν ὁδοῖς
 ἐγκαταληφθέντες ἐξώλοντο. καὶ γὰρ αἱ λοιπαὶ οἰκίαι, ἅτε ἐπὶ πολ-
 λὰς ἡμέρας τοῦ δεινοῦ συμβάντος, σαθραὶ τε ἐγένοντο καὶ πολλοῖς
 τοῖς μὲν εὐθὺς τοῖς δὲ καὶ μετὰ τοῦτ' ἐλυμήναντο. οἱ οὖν Ῥω- ³
 μαῖοι ἐπὶ τ' ἐκείνοις τοῖς παθήμασι λυπούμενοι, καὶ ἕτερα χαλεπώ-
 τερα ὥς καὶ διὰ τὴν τοῦ Πτολεμαίου κάθοδον ὁρήν σφισι τοῦ
 δαιμονίου πεποιημένου προσδεχόμενοι, ἠπείγοντο καὶ ἀπόντα τὸν
 Γαβρίνιον, ὥς καὶ ἥτιόν τι, ἂν φθάσωσιν αὐτὸν ἀπολέσαντες, κα-
 κωθησόμενοι, θανατωσάτω. καὶ οὕτω γε ἐντόνως ἔσχον ὥστε, καίτοι ⁴
 μηδεὶς τοιούτου ἐν τοῖς Σιβυλλείοις χρησμοῖς εὑρεθέντος, ὅμως
 τὴν γερονσίαν πικρότητα καὶ τραχύτητα τοὺς τε ἄρχοντας καὶ τὸν
 δῆμον αὐτῷ χρήσασθαι προβουλεύσαι.

ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγίνετο, χρήματα ὑπὸ τοῦ Γαβρίνιον προπεμ- ⁶²
 φθέντα οὐχ ὅπως ἀπόντα ἀλλ' οὐδ' ἐπαελθόντα δεινὸν τι παθεῖν
 αὐτὸν ἐπὶ γε ἐκείνοις ἐποίησεν. καίτοι οὕτω καὶ αὐτὸς αἰσχυρῶς
 καὶ κακῶς ὑπὸ τοῦ συνειδότητος διετέθη ὥστε καὶ χρόνιος ἐς τὴν
 Ἰταλίαν ἀφικέσθαι καὶ νυκτὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσκομισθῆναι, ἔξω τε
 τῆς οἰκίας συγκαῖς πάντῃ ἡμέραις μὴ τολμῆσαι φανῆναι. τὰ μὲν ²
 οὖν ἐγκλήματα πολλὰ ἦν, καὶ κατηγοροὺς οὐκ ὀλίγους εἶχεν· πρῶτον
 δ' οὖν περὶ τῆς τοῦ Πτολεμαίου κάθοδου, ἅτε καὶ μεγίστου, ἐδι-
 κάσθη. καὶ ὁ γε δῆμος σύμπας ὥς εἰπεῖν πρὸς τε τὸ δικαστήριον
 συνερρῶν καὶ διασπάσασθαι πολλάκις αὐτὸν ἠθέλησεν, ἄλλως τε
 καὶ ὅτι οὐδ' ὁ Πομπήιος παρῆν καὶ ὁ Κικέρων δεινότητά αὐτοῦ
 κατηγορήσεν. οὕτω δὲ αὐτῶν διακειμένων ἀφείθη· αὐτὸς τε γάρ, ³
 ἅτε ἐπὶ τηλικούτοις κρινόμενος, παμπληθῆ χρήματα ἀνάλωσε, καὶ
 οἱ τοῦ Πομπήιου τοῦ τε Καίσαρος ἐταῖροι προθυμότερα αὐτῷ συν-
 ἤσαντο, λέγοντες ἄλλον τέ τινα καιρὸν καὶ ἄλλον βασιλείᾳ πρὸς τῆς
 Σιβύλλης εἰρησθαι, καὶ τὸ μέγιστον ὅτι μηδεμία τῶν πραχθέντων
 τιμωρία ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτῆς ἐνεγέγραπτο.

ὁ δ' οὖν δῆμος ὀλίγον μὲν καὶ τοὺς δικαστὰς ἀπέκτεινε, δια- ⁶³
 φηγόντων δὲ αὐτῶν ἐπιτέρει τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ἐγκλήματα, καὶ ἐποίη-
 σεν ἐπ' ἐκείνοις γοῦν αὐτὸν ἁλῶναι. οἱ γὰρ λαχόντες περὶ αὐτῶν ²
 κρῖναι, τό τε πλῆθος ἅμα φοβηθέντες καὶ μηδὲν μέγα παρὰ τοῦ
 Γαβρίνιον εὐράμενοι (ὥς γὰρ ἐπὶ τε βραχυτέροις εὐθυνόμενος καὶ

² 4 ἐν ante ταῖς om

⁵ γὰρ] δὴ καὶ? an μέντοι καὶ?*

⁶ πολλοὶ

⁶² 1 2 ἀλλ' om

ἐπελθόντα

³ τοι om

² 1 οἰκίας] Ἰταλίας

⁶³ 2 3 ὥς] ὁ*

προσδοκῶν καὶ τότε κρατήσῃν οὐ πολλὰ ἐδαπάνησε) κατεψηφίσαντο
 αὐτοῦ, καίτοι τοῦ τε Πομπηίου πλησίον ὄντος καὶ τοῦ Κικέρωνος
 3 συναγορευόντος αὐτῷ. ὁ γὰρ Πομπήιος κατὰ τὴν τοῦ σίτου πρό-
 ροιαν, ἐπειδὴ πολὺς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διέφθαρτο, ἐκδημήσας ὥρ-
 μιησε μὲν ὡς καὶ ἐς τὸ πρότερον δικαστήριον ἀπαντήσων (ἐν γὰρ
 τῇ Ἰταλίᾳ ἦν), ὥστερήσας δὲ αὐτοῦ οὐκ ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ προ-
 4 αστείου πρὶν καὶ ἐκεῖνο τελεσθῆναι. καὶ μέντοι καὶ τοῦ δήμου ἕξω
 τοῦ πομπηίου (τὴν γὰρ ἀρχὴν ἤδη τὴν τοῦ ἀνθυπάτου ἔχων οὐκ
 ἠδυνήθη ἐς τὴν πόλιν ἐσελθεῖν) ἀθροισθέντος πολλὰ ὑπὲρ τοῦ
 Γαβινίου ἐδημηγόρησε, καὶ γραμμάτια τέ τινα παρὰ τοῦ Καίσαρος
 πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ αὐτοῦ πεμφθέντα ἀνέγνω, καὶ τοὺς δικαστὰς
 5 ἰκέτευσε, τὸν τε Κικέρωνα οὐχ ὅπως κατηγορῆσαι ἔτι αὐτοῦ ἐκώ-
 λυσεν, ἀλλὰ καὶ ὑπερδικῆσαι ἔπεισεν, ὥστε καὶ ἐκ τούτου τὸ τοῦ
 αὐτομόλου ἔγκλημα καὶ ὄνομα ἐπὶ πλείον οἱ ἀνέστηναι. οὐ μέντοι
 καὶ ὠφέλησέ τι τὸν Γαβίνιον, ἀλλὰ τότε μὲν ἔργων ἀλούς, ὥσπερ
 εἶπον, ὕστερον δ' ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατήχθη.

64 ἐν δὲ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ καὶ ἡ τοῦ Πομπηίου γυνὴ Θυ-
 γατρίον τι τεκοῦσα ἀπέθανεν· καὶ αὐτὴν, εἴτε διαπραξαμένων τῶν
 τε ἐκείνου καὶ τῶν τοῦ Καίσαρος φίλων, ἢ καὶ ἄλλως πως χαρί-
 σασθαί τινες αὐτοῖς ἐθέλησαντες συνήρπασαν, ἐπειδὴ τάχιστα τῶν
 ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπαίνων ἔτρεχε, καὶ ἐν τῷ ἀρείῳ πεδίῳ ἔθαψαν, καί-
 τοι τοῦ Δομιτίου ἀνθισταμένου καὶ λέγοντος ἄλλα τε καὶ ὅτι οὐχ
 ὁσίων ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ ἄνεν τινὸς ψηφίσματος θάπτοιτο.

65 καὶν τούτῳ καὶ ὁ Πομπήιος ὁ Γάιος τὰ ἐπινίκια τὰ τῶν Γα-
 λατῶν ἔπεμψεν· ἐς γὰρ ἐκεῖνο τοῦ χρόνου, μηδενὸς οἱ διδόντος
 2 αὐτόν, ἕξω τοῦ πομπηίου διέμεινεν. καὶ τότε δ' ἂν αὐτῶν ἤμαρτεν,
 εἰ μὴ ὁ Γάβριος Σέρεσιος συστρατευσάμενος αὐτῷ, κρύφα καὶ ὑπὸ
 τὴν ζω στρατηγῶν τὴν ψῆφόν τισι (καίπερ οὐκ ἔξδν ἐκ τῶν νόμων,
 πρὶν πρώτῃν ὥραν γενέσθαι, ἐν τῷ δήμῳ τι χρηματισθῆναι) ἔδωκεν.
 καὶ διὰ τοῦτο τῶν δημάρχων τινὲς ἀπολειφθέντες τῆς ἐκκλησίας
 ἐν γοῦν τῇ πομπῇ πράγματα αὐτῷ παρέσχον, ὥστε καὶ σφαγὰς
 συμβῆναι.

Μ ἐν μὲν δὴ τῇ Ῥώμῃ ταῦτα, τότε ἐπταχόσια ἔτη ἀγούσῃ, ἐγέ-
 νετο· ἐν δὲ δὴ τῇ Γαλατίᾳ ὁ Καίσαρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνων, τοῦ
 Δομιτίου τοῦ Λουκίου καὶ τοῦ Κλανδίου τοῦ Ἀππίου, ὑπάτων τά
 τε ἄλλα καὶ ναῦς ἐν μέσῳ τῶν τε σφετέρων τῶν ταχειῶν καὶ τῶν
 αὐτόθεν τῶν φορτίδων, ὅπως ὡς μάλιστα καὶ κονηλῶσι καὶ πρὸς
 τὸ κῆμα ἀντέχουσιν, ἐπὶ τε τοῦ ξηροῦ ἰστάμεναι μὴ λυμαινῶνται,

3 1 ἀγορευόντος
 αὐτοῦ

5 2 καὶ ὑπερδ. καὶ ἐπ.

1 3 Δομιτίου